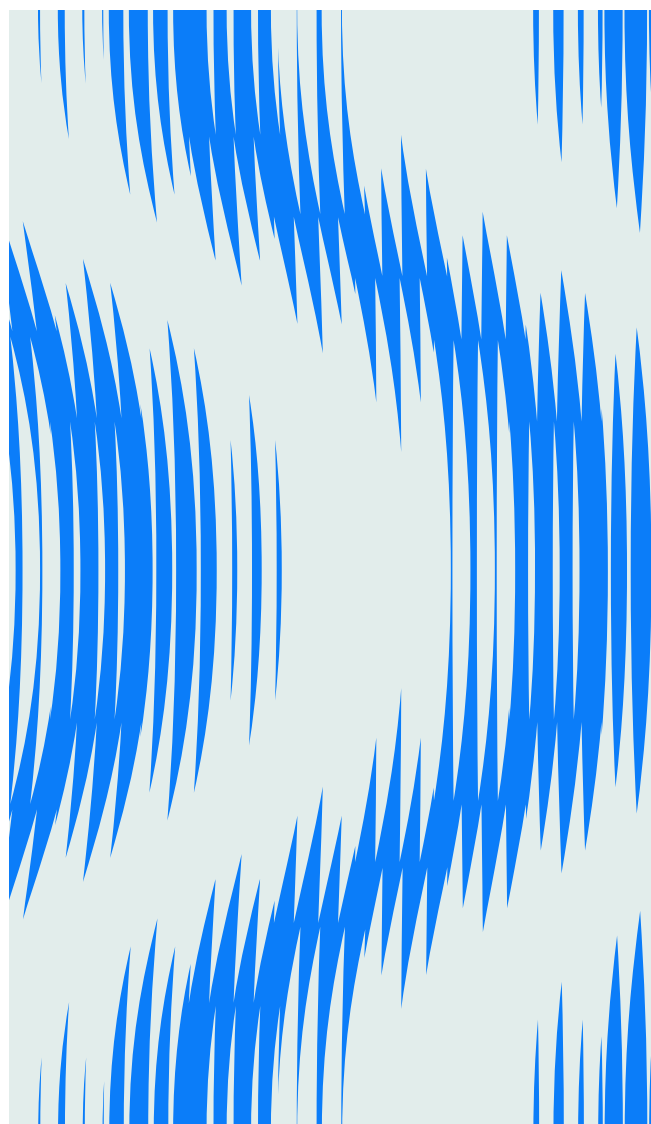

Lietuvos verslo konfederacijos

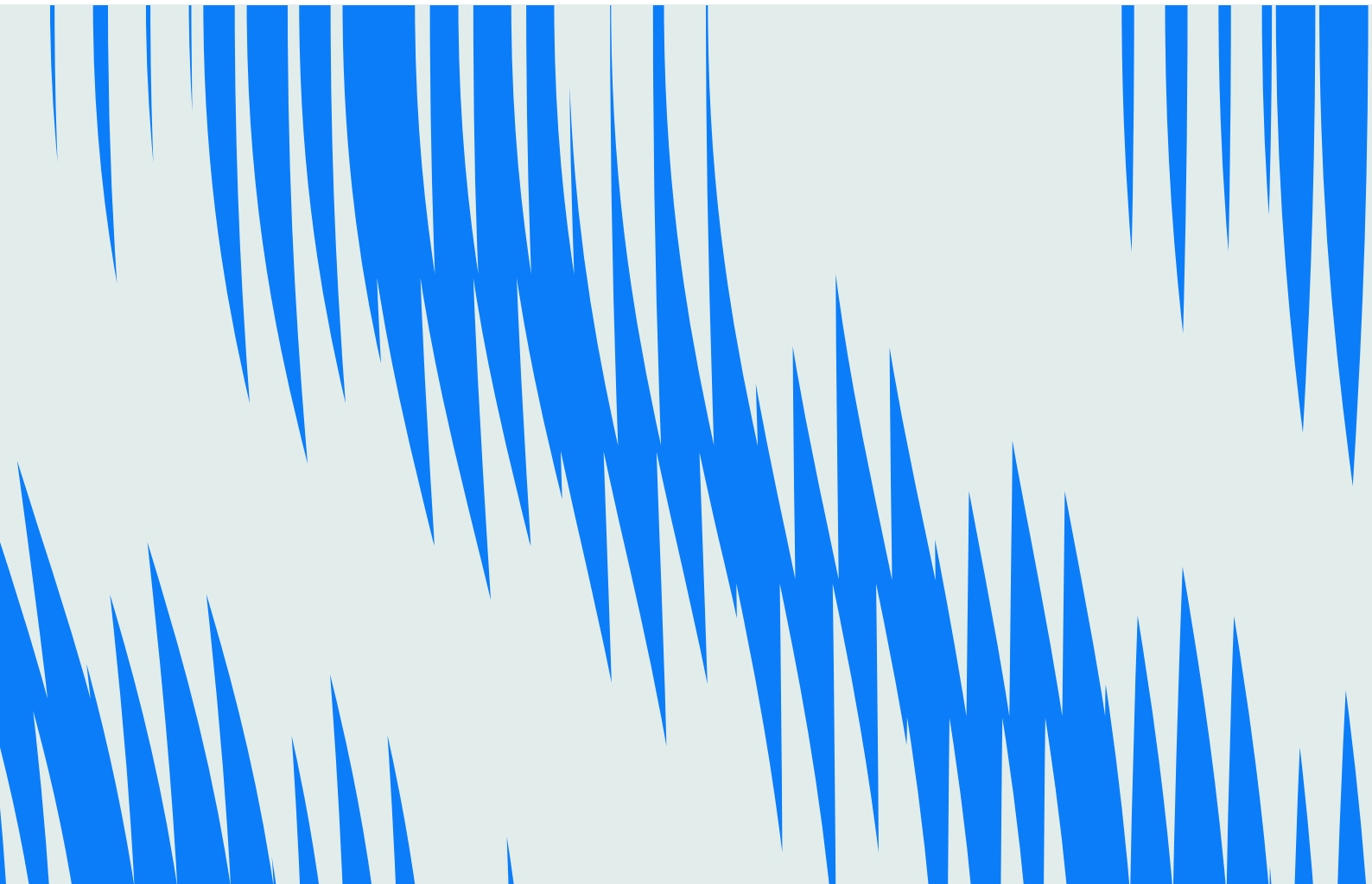
Pasiūlymai nacionalinei politikai

2024

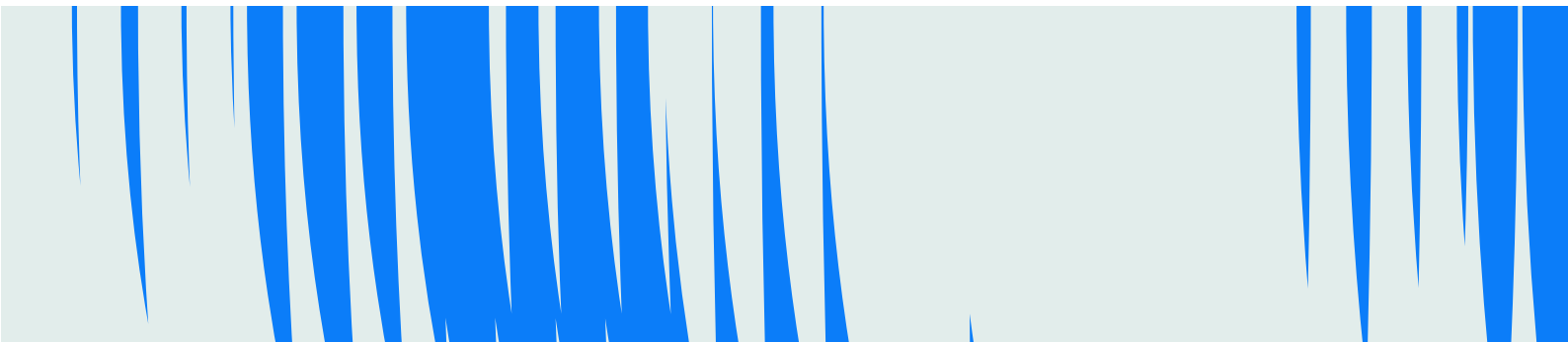
Mes, Lietuvos verslo konfederacija (toliau – LVK), viena didžiausių modernias ir atsakingas įmones vienijančių verslo organizacijų Lietuvoje, aktyvi valstybės institucijų socialinė partnerė, valstybės institucijų santykiuose su verslo bendruomene siekianti įtvirtinti kartinį principą – partnerystę: plėtoti dialogą ir diskutuoti tiek verslui, tiek visuomenei aktualiomis temomis, siekti konsensuso priimant sprendimus.

Manome, kad socialinis dialogas ir partnerystė yra svarbūs ir renkantis valstybės prioritetus ateinantiems ketveriems metams, todėl teikiame parengtus siūlymus politinėms partijoms ir būsimos Vyriausybės programai. Manome, jog šių siūlymų įgyvendinimas svariai prisidėtų prie Lietuvos ekonominės gerovės kūrimo, šalies konkurencingumo skatinimo, investicinės aplinkos gerinimo, socialinio dialogo plėtros ir nuoseklaus ūkio augimo.

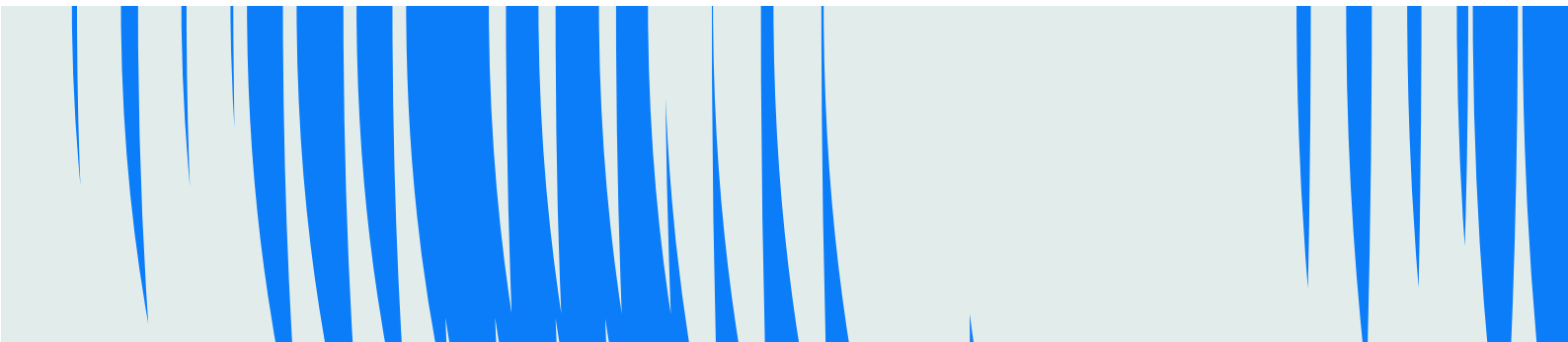
LVK pasiūlymų gairės

- 1** Gynybos finansavimo didinimas iki 4 proc. nuo bendrojo vidaus produkto, grįstas visuotiniu prisidėjimu: siekti, kad kiekvienas verslas žinotų savo vietą grėsmės akivaizdoje.
- 2** Nacionalinis susitarimas dėl mokesčių: susitarti dėl pagrindinių mokesčių ir užtikrinti prognozuojamą mokestinę politiką, kurios neblaškytų politiniai vėjai.
- 3** Mokesčiai, skatinantys tvarią asmenų elgseną: jeigu būtų ieškoma naujų biudžeto pajamų šaltinių, prioritetą skirti turto ir aplinkosauginiams mokesčiams, kurie mažiausiai neigiamai iškraipytų asmenų ekonominę veiklą.
- 4** Investicijų skatinimo sistemos stiprinimas ir pritaikymas prie globalios mokesčių reformos: ieškoti būdų, kaip sukurti palankią aplinką įmonių plėtrai, pasitelkiant pelno mokesčio lengvatas bei kitas investicijas skatinančias priemones.
- 5** Lygiateisiškumu grindžiamas valstybės dalyvavimas rinkoje: privati medicina ir mokslas turi turėti savo vietą po saule, o valstybė tiesiogiai veikti tik ten, kur yra fiksuojamas rinkos nepakankamumas. Reguliavimo, užkertančio kelio laisvai rinkai ir konkurencijos laisvei, atsisakymas.

LVK pasiūlymų gairės

- 6 **Įtrauki, skaidri ir faktais grįsta teisėkūra:** labiau įtraukti į teisėkūros procesą suinteresuotas grupes, dalyvavimą grįsti skaidrumu, o visus raštu teikiamus pasiūlymus viešinti. Tikras, o ne fiktyvus ex post vertinimo priemonės pasitelkimas.
- 7 **Šešėlinės ekonomikos mažinimas:** kovoti su kontrabanda, uždrausti atsiskaitymus tarp juridinių asmenų grynaisiais pinigais ir taikyti kitas priemones, mažinančias PVM atitikties atotrūkį.
- 8 **Aktyvi užimtumo politika, orientuota į suaugusiųjų mokymą(si) ir kompetencijų tobulinimą:** siekiant mažinti sistemine įgūdžių neatitikties darbo rinkoje problemą, dalis nedarbo draudimo fondo lėšų turėtų būti skirta tikslingam bedarbių perkvalifikavimui ir mokymuisi, kartu šalinant kliūtis švietimo ir aukštojo mokslo sistemose, trukdančias suaugusiesiems tobulėti ir įgyti naujų kompetencijų.
- 9 **Stabili ir tvari pensijų sistema,** kuri užtikrina balansą tarp visų trijų pensijų pakopų, ir dabartinių bei ateities pensininkų interesų, įvertina demografinius iššūkius ir skatina kaupti senatvei.
- 10 **Moderni šeimos ir darbo derinimo politika,** grįsta lyčių lygybės principais ir plečiamų paslaugų prieinamumu ir kokybe, o ne mamadienių ir tėvadienių sistemos plėtimu.

Turinys

Gynyba ir viešasis saugumas	7
Mokesčių politika	9
Švietimo ir mokslo politika	12
Sveikatos apsaugos politika	14
Socialinė politika	17
Pensijos	18
Teisėkūros politika, poveikio vertinimas	19
Veiksmingas teisingumas	21
Viešieji pirkimai	23
Lygių galimybių politika	23
Šešėlinės ekonomikos mažinimas	24
Aplinkos apsaugos politika	25
Užimtumo politika	27

Turinys

Informacinių ryšių ir technologijų sektorius	29
Asmens duomenų apsaugos politika	31
Asociacijų veiklos laisvė	32
Konkurencija valstybės dominuojamose rinkose	33
Investicijos, paskolos, verslo parama	35
Infrastruktūra	36
Miestų plėtra ir vystymasis	37
Pastatų renovacija ir energetinis efektyvumas	38
Finansų sektorius	41
Žiniasklaidos politika	42
Žemės ūkis	43
Atvykstamasis turizmas ir svetingumas	44

Gynyba ir viešasis saugumas

Verslo vertinimu, geopolitinė situacija yra labai pasikeitusi. Geopolitinis neapibrėžtumumas lemia vietos ir užsienio investuotojų sprendimus investuoti kitose šalyse. O Lietuvos apsiginklavimo ir pasiruošimo atremti karinę grėsmę tempas yra vertintinas kaip pernelyg lėtas ir nepakankamas. Ekspertai vardina daugybę prioritetų, susijusių su kariuomenės pirkimais, tačiau ne viskam įsigyti yra lėšų. Dėl to verslas ėmėsi lyderystės, inicijuodamas kampaniją „4 procentai“, kurios tikslas – suteikti kariuomenei „tiek, kiek reikia“ ir parodyti visiems ekonomikos dalyviams, kad Lietuva yra saugi šalis kurti.

LVK nuomone, valstybė šiuo metu taip pat neišnaudoja partnerystės su verslu potencialo ruošiant gyventojus pilietiniam pasipriešinimui, rizikuoja efektyvios gynybos pajėgumais pakankamai nesupažindindama svarbiuose sektoriuose veikiančių verslo subjektų su jų funkcijomis galimo karo atveju. Vaistinės, privačios gydymo įstaigos nėra tinkamai supažindintos, koks būtų jų vaidmuo susiklosčius karo padėčiai. Tai – keli pavyzdžiai, kuriais verslo bendruomenė siekia atkreipti dėmesį į platesnio požiūrio poreikį ruošiant veiksmų planus įvairių grėsmių akivaizdoje.

Siūlome:

Siekti politinio sutarimo dėl gynybos finansavimo, kuris sudarytų 4 proc. nuo bendrojo vidaus produkto.

Verslo bendruomenė, atsižvelgdama į Lietuvos kaimynių keliamas grėsmes, vienareikšmiškai palaiko išlaidų gynybai didinimą, kuris būtų panaudojamas ne tik karinės įrangos pirkimui, bet ir visuomenės integravimui bei informavimui, infrastruktūros ruošimui mobilizacijai, skaidriam karo padėties planavimui.

Racionalizuoti pilietinio pasipriešinimo procesus reglamentuojančius teisės aktus ir procedūras, užtikrinant maksimaliai trumpą terminą poveikiui sukurti.

Atskirai įvertinti privačių ūkio subjektų – privačių sveikatos priežiūros įstaigų, statybos, kelių ir tiltų statybos, žiniasklaidos ir kitų sektorių įmonių – pasiruošimą karo atveju prisidėti prie valstybės gynybos.

Atsižvelgdami į geopolitines rizikas ir demografines tendencijas raginame pradėti diskusiją dėl lyčiai neutralaus privalomosios karo tarnybos modelio įgyvendinimo.

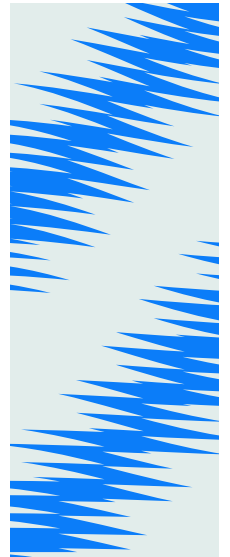
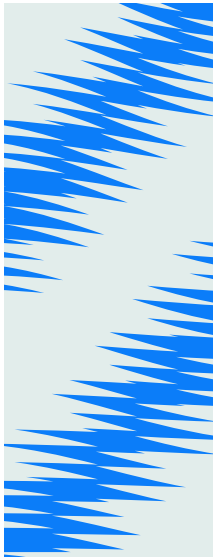
Papildomai siūlome apsvaistyti galimybę nacionalinės gynybos pramonės vystymą pripažinti prioritetine sritimi. Gynybos pramonės vystymas gali prisidėti ne tik užtikrinant didesnį krašto saugumą (o tai savaime yra verta labai aiškaus prioritizavimo), bet ir šalies ekonomikos augimą. Šiuo klausimu norėtume, kad būsimas Seimas apsvaistyų tokius pasiūlymus:

Sukurti reikiamą teisinę bazę, reikalingą gynybos pramonės verslo plėtrai įgalinti.

Numatyti finansavimo programas, leidžiančias Lietuvos verslui vystyti veiklą kuriant ir vystant gynybos ir viešojo saugumo tikslais naudojamus įrenginius ar sprendinius.

Peržiūrėti Ginklų ir šaudmenų kontrolės įstatymą ir atsisakyti šiuo metu galiojančių perteklinių apribojimų, taikomų ginklų ir karinės įrangos ir kitų analogiškų prekių gamybai ir prekybai.

Siekti, kad nacionalinių gynybos išlaidų proporcija, tenkanti Lietuvoje veikiančioms įmonėms, nuosekliai didėtų, o Lietuvos gamintojai įsitrauktų į tarptautines gamybos grandines.

Mokesčių politika

Mokesčių politika skirta ne tik valstybės funkcijoms finansuoti, bet ir valstybės strategijai ekonomikos srityje įgyvendinti, verslui ir teigiamam poveikiui ekonomikai skatinti. Todėl mokestinė aplinka turėtų būti vertinama pagal prognozuojamumo ir stabilumo kriterijus, o mokesčių sistemos ciklas sudaryti bent 4–5 metų laikotarpį. Vienas iš kertinių tikslų Valstybinio socialinio draudimo sistemoje turėtų būti didesnė įmokų ir išmokų koreliacija.

Siūlome:

Prognozuojamumas – plačiai išdiskutuotas 5 ar daugiau metų visų mokesčių sistemos pakeitimų planas, kurio būtų laikomasi nepaisant politinių pokyčių. Tai galėtų būti savotiškas nacionalinis susitarimas dėl mokesčių.

Mokestinės lengvatos gali būti taiklus ir efektyvus įrankis tam tikrai mokesčių mokėtojų elgsenai paskatinti. Esame įsitikinę, kad mokesčių lengvatomis galima prisidėti prie socialinių (pvz., PVM lengvata šildymui), ekonominių (pvz., kaupimo pensijai, gyvybės draudimo, kapitalo ir investicijų šalyje didinimas ir valstybei tenkančios socialinės finansinės naštos mažinimas), aplinkosauginių (pvz., energijos taupymas, kaip antai skatinant renovaciją) ir kitų tikslų.

Pakeitimai turėtų būti platūs ir tvarūs, o ne nutaikyti į labai siauras verslo sritis ar gyventojų grupes.

Jeigu būtų siekiama didinti mokestines pajamas, prioritetas privalo būti skiriamas ekonomikos dalyvių elgseną mažiau iškreipiantiems (arba teigiamai iškreipiantiems) turto ir aplinkosauginiams mokesčiams.

Pelno mokesčio lengvatų išsaugojimas didelėms įmonėms. Minimalus pasaulinis pelno mokestis („Pillar 2“) neutralizavo Lietuvoje taikomas mokestines lengvatas, be to, Lietuva vėluoja įgyvendinti mokestines taisykles, o dėl to didžiausios Lietuvoje įmonės sumoka papildomai 30–40 mln. Eur į kitų valstybių biudžetus. Svarbu svarstyti, kaip pritaikyti Lietuvos pelno mokesčio sistemą prie „Pillar 2“ sąlygų.

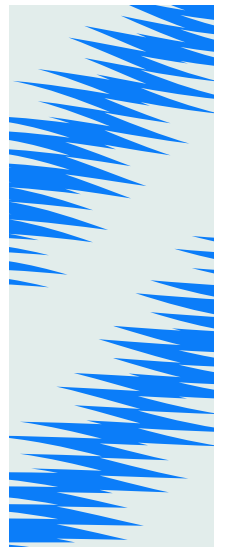
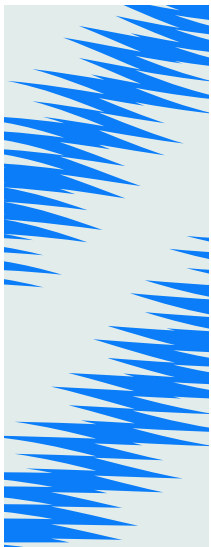
Atsižvelgiant į tai, kad beveik visose ES valstybėse yra taikoma pridėtinės vertės mokesčio lengvata viešajam maitinimui, LVK laikosi pozicijos, kad valstybė turėtų iš esmės išnagrinėti šios lengvatos atsiperkamumą, įvertinant jos poveikį 1) šešėlinės ekonomikos mažinimui; 2) viešojo maitinimo paslaugų pardavimo kiekiui, lemiančiam didesnę apmokestinamąją įmonių pelną; 3) įmonių plėtrai ir įdarbinamų darbuotojų skaičiui.

Individualios veiklos pajamų apmokestinimo pakeitimai visų pirma turi būti įvertinami bendrame verslo aplinkos kontekste. Individualios veiklos pajamos taip pat negali būti tiesiogiai prilyginamos pajamoms iš darbo santykių – individualios veiklos pajamos uždirbamos prisiimant daugiau rizikos, siekiant jų uždirbti yra mažiau palankios fizinio kapitalo gavimo sąlygos (darbdavys jį įsigyja potencialiai geresnėmis finansavimo sąlygomis ir galimai pasinaudoja visa atskaita), taip pat į apmokestinamąsias pajamas neįeina, pavyzdžiui, atostoginiai, kurie esant darbo santykiams sudaro 1/12 visų asmens pajamų. Bet kokioje individualios veiklos apmokestinimo peržiūroje privalu atsižvelgti į tai, kad ši veikla neretai vykdoma tokiose veiklos srityse, kuriose santykinai lengva išvengti pajamų apskaitos, tad darant pakeitimus būtina atsižvelgti ir į poveikį šalies šešėlinės ekonomikos mažinimo tikslams.

Griežtinant pajamų natūra priežiūrą, susijusią su įmonių automobilių naudojimu asmeniniais tikslais, būtų logiška peržiūrėti apribojimą įmonėms taikyti PVM atskaitą lengviesiems automobiliams.

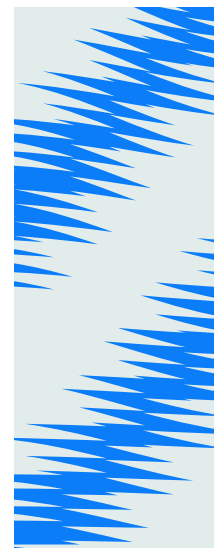
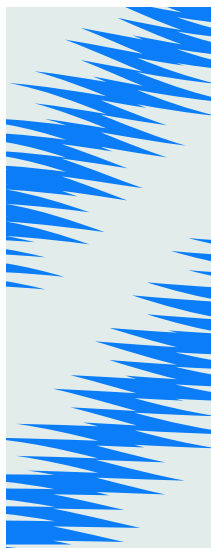
Siūlome numatyti procentus nuo darbo užmokesčio fondo, kuriuos įmonės galėtų neapmokestinamai skirti darbuotojų naudoms. Tai mažintų administracinę naštą, leistų lengviau suteikti naudas darbuotojams, supaprastintų administravimą.

Prognozuojamumas būtinas ir tabako bei alkoholio akcizų politikoje. Būtinas akcizų 3 metų planas. Jis būtų naudingas tiek verslui, tiek valstybei.

Nuo 2018 m. nuolat didinant akcizo tarifus Lietuva tapo aukščiausius akcizo tarifus alkoholiui regione taikančia valstybe, o tai lėmė išaugusį pasienio prekybos mastą ir didėjančią šešėlinę veiklą (kontrabanda, pilstuko ir naminės degtinės gamybos vartojimo augimas) alkoholinių gėrimų rinkoje. Naminės degtinės vartojimo augimą rodo ir LVK užsakymu 2023 m. Vilniaus universiteto Ekonomikos fakulteto atliktas kartotinis Alkoholio vartojimo įpročių Lietuvoje tyrimas.* 2023 m. Seimo patvirtintoje nacionalinėje darbotvarkėje narkotikų, tabako ir alkoholio kontrolės, vartojimo prevencijos ir žalos mažinimo klausimais iki 2035 metų taip pat įtvirtintas tikslas įgyvendinti tyrimais grindžiamos alkoholio gaminių kontrolės politikos priemones ir tobulinti akcizų politiką, susiejant ją su infliacija ir užkertant kelią atskirų alkoholinių gėrimų grupių apmokestinimo išlygoms. Todėl siūlome užtikrinti ilgalaikį ir nuoseklų akcizų politikos planavimą ir įgyvendinimą atsižvelgiant į akcizų politiką ir priimamus sprendimus kaimyninėse (ypač atsižvelgiant į Latvijos bei Lenkijos pasienį) valstybėse.

Siūlome peržiūrėti pridėtinės vertės mokesčio (PVM) taikymą teismų sprendimų vykdymo veikloje. Priverstinis skolų išieškojimas nėra skolininkų laisvai pasirenkama paslauga, todėl ir apmokestinimo požiūriu jis negalėtų būti prilyginamas paslaugoms, kurias klientai pasirenka laisva valia. Sprendimų vykdymo išlaidos sėkmingo išieškojimo atvejais išieškomos iš skolingų asmenų. Taip siekiama užtikrinti priverstinio sprendimų vykdymo sistemos funkcionavimui reikalingų pajamų surinkimą ir skatinti geranorišką teismų ir kitų valstybės institucijų sprendimų vykdymą. Siūlome atsisakyti PVM taikymo teismų sprendimų vykdymo procese. Tai atpigintų išieškojimo procesą daugiau kaip 200 tūkst. skolininkų ir maždaug 60 tūkst. išieškotojų, įskaitant socialiai jautrių grupių asmenis, tokius kaip vaikams priteisto išlaikymo ar žalos atlyginimo reikalaujantys asmenys.

* 2023 m. vartotojų gėrimų struktūros analizė atskleidžia vieną itin nepalankų reiškinį – nelegalaus spirito ir iš jo gaminamo pilstuko sugrįžimą. Nors šio gaminio dalis bendroje struktūroje nėra didelė, tačiau laipsniškas jo augimas ir 4 proc. dalis dažnokai alkoholinius gėrimus vartojančių asmenų išgeriamo kiekio struktūroje turi kelti susirūpinimą.

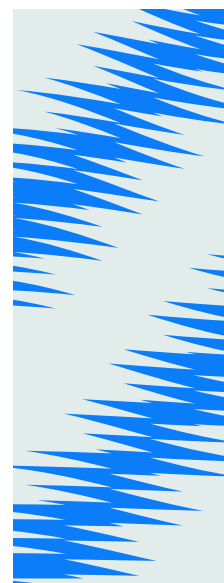
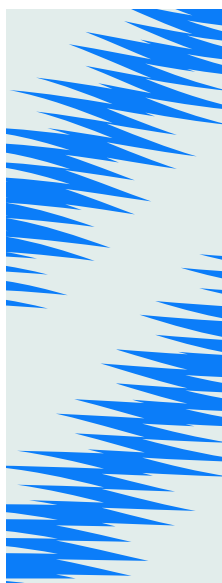
Švietimo ir mokslo politika

Siūlome:

Šiuo metu valstybė labai riboja veiklos laisvę, stiprina reguliavimą ir reglamentavimą ne tik savo įsteigtoms ir išlaikomoms institucijoms, bet ir privačia iniciatyva vystomoms veikloms. Kartu nėra atliekami esminiai pakeitimai privataus švietimo įstaigų veiklos finansavimo plotmėje. Manome, jog kartu su esamu reguliavimu būtų teisinga numatyti papildomą paskatų mechanizmą, kuris pozityviai motyvuotų švietimo įstaigas siekti valstybės nustatomų standartų.

Užtikrinti valstybinio ir privataus švietimo įstaigų lygiateisiškumą. Tiek valstybinėms, tiek privačioms aukštosioms mokykloms yra taikomi lygiai tokie patys studijų kokybės rodikliai, kiti reikalavimai, jos turi užtikrinti Lietuvos aukštojo mokslo kokybę, todėl tiek vienos, tiek kitos turėtų pretenduoti į valstybės finansavimą, skiriamą Lietuvos mokslui stiprinti. Studijų finansavimas, ypač valstybei prioritetinėse studijų kryptyse, turėtų būti skiriamas visoms aukštosioms mokykloms, neskirstant jų pagal kapitalo kilmę.

Siekiant užtikrinti kokybišką būsimų darbuotojų išsilavinimą, siūlome skirti daugiau išteklių švietimo ir mokslo paslaugų kokybės gerinimui, gerų mokytojų ir akademikų darbo užmokesčio didinimui ir talentingų jaunų žmonių pritraukimui į šią sritį.

Didinti aukštojo mokslo reguliavimo lankstumą ir skatinti verslo ir aukštųjų mokyklų bendradarbiavimą, sprendžiant ruošiamų specialistų poreikio ir priėmimo sąlygų nustatymą.

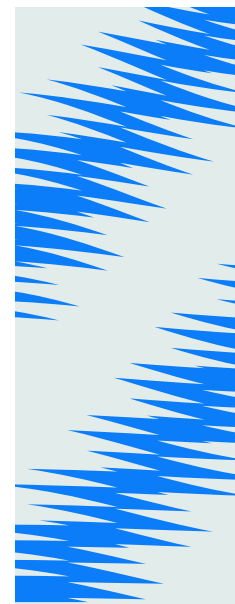
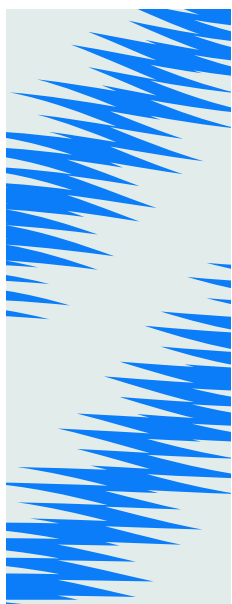
Atnaujinus visų ugdomųjų dalykų bendrojo ugdymo programas, būtina užtikrinti tinkamą finansavimą kokybiškam ugdymo turiniui atnaujinti ir garantuoti, kad kiekvienas šalies moksleivis turėtų galimybę mokytis iš naujausias programas atitinkančių vadovėlių ar kitų ugdymo priemonių.

Siekti programavimo ir verslumo įgūdžių gerinimo ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo mokyklose.

Plėsti ikimokyklinio mokymo įstaigų tinklą, kuris užtikrintų kokybiškas švietimo ir priežiūros paslaugas vaikams nuo 1 metų, siekiant sudaryti geresnes sąlygas šeimos ir karjeros derinimui.

Užtikrinti, kad valstybinės ir savivaldybių ikimokyklinio ugdymo įstaigos teiktų paslaugas visus metus ir nebūtų uždaromos arba veiktų ribotu režimu ilgam laikui vasaros sezonu.

Norint užtikrinti aukštesnius šalies moksleivių pasiekimus ir sekant Vakarų valstybių (tokių kaip Nyderlandai) pavyzdžiu, siūlome standartizuoti ikimokyklinio ugdymo įstaigų programas, įtraukti į jas platesnį lavinamų kompetencijų sąrašą (pavyzdžiui, aritmetinius gebėjimus).

Sveikatos apsaugos politika

Siūlome:

Išskirtinį dėmesį skirti sveikatos stiprinimui, ligų prevencijai ir ankstyvajai diagnostikai, gyventojų psichikos sveikatos problemoms, skatinti sveikatinamąjį fizinį aktyvumą kaip prevencinę priemonę asmens sveikatos apsaugos kontekste, didinti tabako ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų, kitų priklausomybę sukeliančių veiksnių kontrolę ir vartojimo prevenciją. Manome, kad būtina plėtoti modernias telemedicina ir dirbtiniu intelektu paremtas sveikatos priežiūros technologijas, priartinant sveikatos priežiūros paslaugų teikimą prie paciento gyvenamosios aplinkos.

Reikia gerinti gyventojams sveikatos priežiūros paslaugų prieinamumą, saugą ir kokybę, mažinti paslaugų laukimo eiles, užtikrinti šiuolaikinėmis vadybos priemonėmis ir moderniomis sveikatos priežiūros technologijomis grįstą, į paciento individualius poreikius orientuotą sveikatos priežiūrą, realų prioritetą teikiant saugių ir kokybiškų asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimui bei pirkimui.

Sutelkti visas (viešąsias ir privačias) sveikatos priežiūros įstaigas bendrai veiklai siekiant kuo geriau patenkinti augančius senstančios visuomenės sveikatos priežiūros poreikius, susiejant finansavimą su teikiamų paslaugų kokybe ir pasiektais sveikatinimo rezultatais. Būtina užtikrinti sąžiningą konkurencinę aplinką sveikatos priežiūros paslaugų rinkoje, nediskriminuojant šias paslaugas teikiančių ir pasirengusių teikti privačių sveikatos priežiūros įstaigų (sąžininga konkurencija tarp sveikatos priežiūros įstaigų nepriklausomai nuo jų nuosavybės formos).

Įvertinti realų viešojo finansavimo sveikatos priežiūrai poreikį šalies mastu, vadovaujantis realiomis sąnaudomis pagrįstomis sveikatos priežiūros paslaugų bazinėmis kainomis, nustatytomis ekonominiais skaičiavimais pagrįsta sveikatos priežiūros paslaugų kainodara. Būtina didinti sveikatos priežiūros viešąjį finansavimą siekiant ES šalių vidurkio ir jį susiejant su šalies BVP augimu. Raginame didinti valstybės biudžeto įmokas už valstybės lėšomis privalomuoju sveikatos draudimu draudžiamus asmenis, jas prilyginant dirbančių asmenų sveikatos draudimo įmokų dydžiui. Taip pat skatiname užtikrinti objektyvų valstybės laiduojamos medicinos paslaugų įkainių skaičiavimą ir aiškiai apibrėžti, už kokias paslaugas pajėgi mokėti valstybė, o už kurias pacientai turi primokėti ar už juos sumokėti savanoriško sveikatos draudimo bendrovės ar darbdaviai.

Skaidrinti sveikatos priežiūros sektorių, eliminuojant korupcijos ir nepotizmo apraiškas, mažinti nelegalių atsiskaitymų mastą pritraukiant į šį sektorių papildomų išteklių ir investicijų, įvedant legalius mokėjimus už dalį paslaugų ir reikšmingai didinant savanoriško sveikatos draudimo apimtį.

Senstant visuomenei būtina užtikrinti asmens sveikatos priežiūros ir farmacines paslaugas arčiau gyventojų. Tam, atsižvelgiant į ES šalių gerąją patirtį, būtina plėsti vaistinių paslaugas ir farmacijos specialistų funkcijas. Vaistinėse turi atsirasti platus sveikatos profilaktikos programų ir farmacinės rūpybos paslaugų spektras, nuo informavimo apie priklausančias pacientui sveikatos profilaktikos programas, paciento vartojamų vaistų peržiūros iki receptinių vaistų recepto pratęsimo.

Skatinti vakcinacijos plėtrą vaistinėse, bendrai sutariant, kad tai yra pagrindinis kelias siekiant didinti visuomenės imunizaciją. Vaistinėse turėtų būti: a) vakcinuojami ir nepilnamečiai asmenys; b) vakcinuojama visomis negyvomis vakcinomis (dabar – tik 4); c) vakcinuojama valstybės kompensuojamomis vakcinomis; d) išplečiamos farmakotechnikų funkcijos jiems suteikiant galimybę suleisti vakciną.

Būtina sukurti sistemą, pagal kurią Valstybinė ligonių kasa (VLK) turėtų galimybę apmokėti pacientams ne tik už vaistinėje įsigytus vaistus, bet ir už vaistinėje gautas farmacinės rūpybos ar vakcinavimo paslaugas.

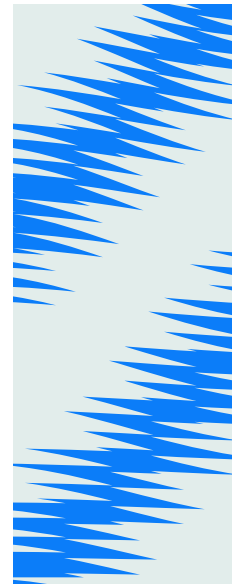
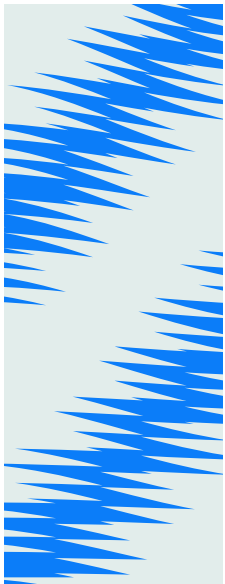
Inicijuoti VLK atskyrimą nuo Sveikatos apsaugos ministerijos ir peržiūrėti VLK funkcijas. Visos dabartinės VLK funkcijos neturėtų būti sutelktos vienosė rankose. VLK vykdo PSDF biudžetą, disponuoja PSDF lėšomis, sudaro sutartis su sveikatos priežiūros įstaigomis ir vaistinėmis, prižiūri šių sutarčių vykdymą, taiko poveikio priemones ir kt.

Tabako žalos mažinimas – visuomenės sveikatos prioritetas. Darbuotojų sveikata yra viso šalies verslo ir valstybės prioritetas. Žalingi įpročiai prisideda prie mažesnio žmonių darbingumo, o aukštas Lietuvos gyventojų mirtingumas, sukeliamas su jais susijusių ligų, prisideda prie demografinių iššūkių ir darbuotojų trūkumo. Šių demografinių ir visuomenės sveikatos iššūkių kontekste ir atsižvelgiant į tai, kad tabako žalos mažinimas diskutuojamas ir įtraukiamas į politinius dokumentus įvairiose Europos ir Vakarų valstybėse (Švedijos pavyzdys sumažinus rūkančiųjų skaičių iki 5,6 proc.), o žalos mažinimo svarbą 2022 m. rezoliucijoje, skirtoje kovai su vėžiu, patvirtino ir Europos Parlamentas, siektina ir Lietuvoje skirti pakankamą dėmesį mokslo pažangai ir žalos mažinimo priemonių šioje srityje sekimui ir taikymui tiek sprendžiant su darbuotojų sveikata, žemais gyvenimo trukmės rodikliais ir kitais visuomenės sveikatos iššūkiais bei rūkymu susijusias sveikatos problemas, tiek reguliuojant tabako ir nikotino produktus.

Siūlome, kad išlaidas, skirtas darbuotojų sporto ir sveikatingumo klubų abonementams bei narystėms apmokėti, darbdaviai galėtų įtraukti į sąnaudas.

Skatinant sveikatinamąjį fizinį aktyvumą, kaip prevencinę sveikatos priemonę, reikia numatyti galimą GPM dalies už sveikatinamojo fizinio aktyvumo ir sporto paslaugas susigrąžinimą gyventojams (deklaruojant), įsigijusiems tas paslaugas iš legalių sveikatinamojo fizinio aktyvumo ir sporto paslaugų teikėjų ir pateikusiems atsiskaitymą už paslaugas patvirtinančius finansinius dokumentus.

Leisti ir gyvūnams, ir žmonėms skirtais vaistais prekiauti ir visuomenės vaistinėse. Tokia praktika taikoma Prancūzijoje, Vokietijoje, Švedijoje, kaimyninėje Latvijoje, Estijoje, taip pat Jungtinėse Amerikos Valstijose, Jungtinėje Karalystėje, Šveicarijoje ir kt. Veterinarinių vaistų prekyba vaistinėse ne tik didintų veterinarinių vaistų prieinamumą, keltų veterinarinių vaistų išdavimo paslaugų kokybę, bet ir gerintų konkurencingą aplinką. Šiuo metu pagal Farmacijos įstatymą vaistinėje gali būti išduodami tik žmonėms skirti vaistiniai preparatai, tačiau įstatyme taip pat numatyta, jog vaistiniai preparatai gali būti išduodami ir pagal veterinarinius receptus bei paraiškas. Tai reiškia, kad į vaistines jau ir šiandien ateina gyventojai įsigyti receptinių vaistų savo gyvūnams. Dar daugiau, šiuo metu gamybinės visuomenės vaistinės gamina ne tik žmonėms, bet ir gyvūnams skirtus vaistus. Tad dažnai gyventojai dalį vaistų (neveterinarinių) savo gyvūnams gali įsigyti tik visuomenės vaistinėse, o kitų (veterinarinių) yra priversti ieškoti kitose prekybos vietose. Taip pat farmacijos specialistai šiuo metu gali dirbti veterinarinių vaistų išdavimo vietose, tačiau tos pačios paslaugos teikti visuomeninėje vaistinėje jau negali. Tad dabartinis reguliavimas, neleidžiantis farmacijos specialistams išduoti veterinarinių vaistų būtent vaistinėse, yra ribojantis konkurenciją veterinarinių vaistų segmente.

Socialinė politika

Siūlome:

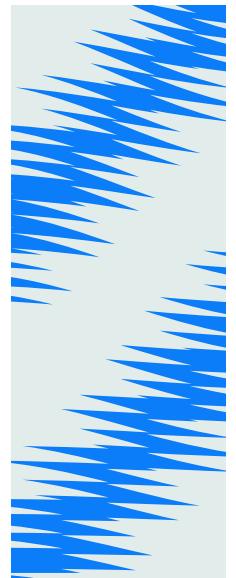
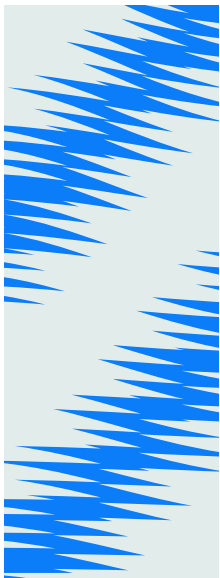
Skatinti investicijas į žmogiškąjį kapitalą – darbuotojų mokymus, kvalifikacijos kėlimą, orientuotą į ateities kompetencijas, trūkstamų skaitmeninių įgūdžių įgijimą.

Siekti sisteminių pokyčių socialinių garantijų srityje:

Peržiūrėti vaikus auginantiems tėvams šiuo metu taikomas garantijas, kurios neskatina tėvų grįžti į darbo rinką, o kartu – spręsti ir kitų darbuotojų, nepriklausomai nuo jų šeiminės padėties ir vaikų skaičiaus, socialines garantijas, keisti vadinamųjų mamadienių sistemą, kuri iš esmės yra orientuota į didesnę dirbančiųjų tėvų poilsį, bet ne į vaiko priežiūrą.

Įvertinti visų teisės aktais suteikiamų papildomų poilsio dienų, už kurias darbuotojams mokamas visas atlyginimas ir taip generuojami papildomi kaštai darbdaviams, tikslingumą.

Atsižvelgiant į tai, kad kasmet skelbiami ambicingi MMA didinimo planai, kurie visuomenėje suformuoja tam tikrus lūkesčius, o nuo jų vėliau sunku atsitraukti (socialiniams partneriams išdiskutavus, jog ekonominio augimo prognozės nėra tokios optimistiškos, kaip kad visi norėtų), siūlome tobulinti minimalaus atlygio nustatymo metodiką ir priimti sprendimą Trišalėje taryboje.

Pensijos

Siūlome:

Įgyvendinus 2019 m. reformą, padidėjo kaupimo masiškumas ir rezervas, kurį kiekviena karta atsineš į savo pensiją. Tačiau atsižvelgdami į neigiamas demografines tendencijas ir nuo tradicinio samdomo darbo nutolusių kitų darbo formų įvairovę siūlome didinti privačiai kaupiančiųjų pensijai skaičių, stiprinant II ir III pensijų pakopų sistemas, aktyviai šviečiant ir motyvuojant gyventojus.

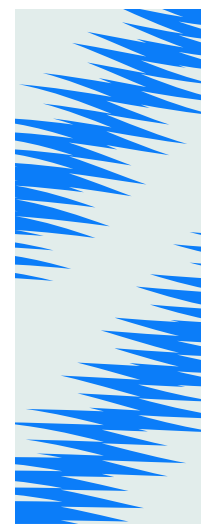
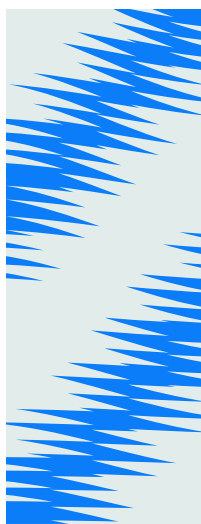
Reaguojant į poreikį ilgiau dirbti, reikėtų kryptingai siekti sudaryti sąlygas vyresniems žmonėms išsilaikyti darbo rinkoje ir skatinti darbdavių įsitraukimą į darbuotojų pensijų kaupimą. Taip pat – įdiegti darbdaviams patrauklų dalyvavimo kaupimo programose modelį.

Pensijų vairą sukioja daug jėgų – ne tik demografija, bet ir politiniai ciklai, todėl vienas svarbiausių uždavinių – išlaikyti sistemos stabilumą. Galimus pokyčius reikėtų vykdyti tik turint išsamų jų poveikio vertinimą, siekti plataus sutarimo dėl modelio koregavimo.

Sukurti bendrą pensijų informavimo sistemą, kad gyventojai matytų būsimos pensijos dydį iš visų trijų pakopų.

Koreguoti galiojančią teisinę bazę, kuri šiuo metu net neleidžia perkelti į Lietuvą užsienio profesiniuose fonduose sukaupto turto.

Atskirų politikų ar visuomenės veikėjų mintys mūsų neturėtų atitraukti nuo ilgalaikio valstybės tikslo mažinti senjorų skurdą senatvėje, sudarant patrauklias galimybes darbingu laikotarpiu taupyti patiems gyventojams.

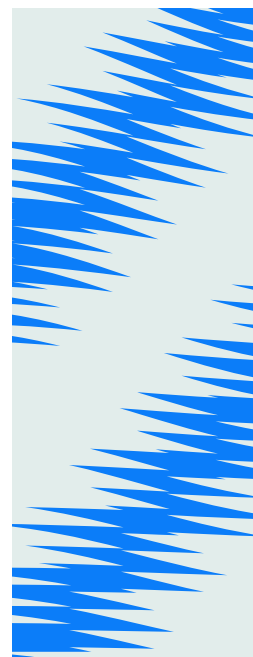
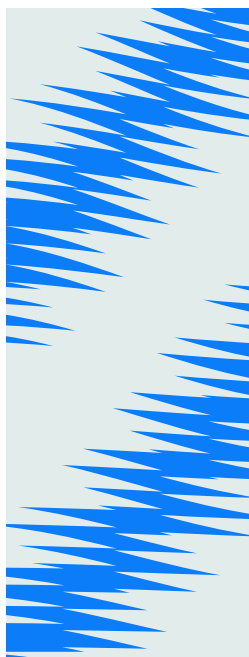
Garantuojant maksimalų skaidrumą (bet kokį dalyvavimą teisėkūroje susieti su užsiregistravimu lobistų registre) užtikrinti, kad visi siunčiami interesų grupių raštai būtų visa apimtimi prieinami viešai.

Suteikti teisę patekti į Seimo komitetų posėdžius, Vyriausybės tarpinstitucinius pasitarimus ar Vyriausybės posėdžius tik tiems fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie būtų užsiregistravę skaidrumo registre.

Užtikrinti interesų grupių kokybišką dalyvavimą teisėkūros procese, realiu laiku suteikiant visą aktualią medžiagą suinteresuotosioms šalims (įskaitant Seimo komitetų išvadų projektų pateikimą ne anksčiau kaip 24 val. prieš posėdį).

Užtikrinti, kad būtų atliekamas realus rengiamų teisės aktų poveikio vertinimas, taip pat būtų paskirta už šios procedūros vykdymo kontrolę atsakinga institucija (šiuo metu priimamų įstatymų poveikio vertinimas atliekamas labai formaliai, tiesiog parašant, kad „neigiamo poveikio nebus“ ar panašiai).

Užtikrinti, kad ex post vertinimo institutas būtų realiai taikomas – priimant naujus įstatymus reikalavimas atlikti ex post vertinimą įrašomas, tačiau, nepaisant to, įstatymas vėliau būna keičiamas nesulaukus ex post vertinimo išvadų, ex post vertinimai yra atliekami retai ir vėluojant.

Veiksmingas teisingumas

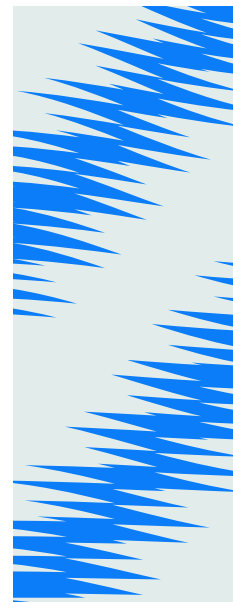
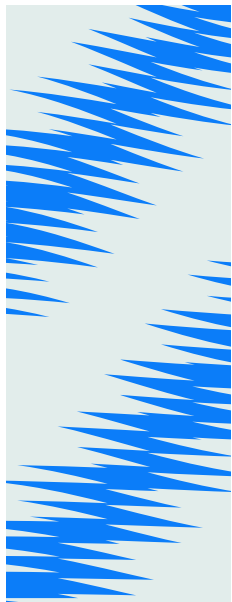
Svarbūs valstybės teisinės sistemos kokybės indikatoriai yra teisingumo prieinamumas, teismų ir kitų valstybės vardu priimtų sprendimų kokybė ir jų realaus įgyvendinimo trukmė bei mastas. Teisinė sistema užtikrina geriausios kokybės paslaugą tada, kai savo teisėtus interesus ginantis asmuo gali pasinaudoti valstybės garantuojamomis teisinėmis procedūromis per trumpiausią galimą laiką, patirdamas mažiausias galimas išlaidas ir greičiausiai sulaukdamas praktinio rezultato.

Nerezultatyvus teisingumas, kai atliktos procedūros nepadedą apginti nukentėjusios pusės interesų arba leidžia teisės pažeidėjams išvengti atsakomybės, virsta teisiniu netikrumu, stabdančiu visuomenės socialinę raidą ir valstybės ekonominę raidą.

Siūlome:

Lengvinti nedidelių skolų susigrąžinimo teisinės procedūras, mažinant teismų darbo krūvį ir kreditoriaus bei skolininko patiriamas išlaidas:

Taikant analogiją su Europos ieškinių dėl nedidelių sumų nagrinėjimo procedūra, nedidele skola laikyti sumą iki 5 000 Eur. Būtent tokios skolos (iki 5 000 Eur) sudaro didžiąją dalį (93 proc.) tarp visų antstoliams pateikiamų reikalavimų.

Supaprastinti skolų iki 5 000 Eur priverstinio išieškojimo procesus tais atvejais, kai skolininkas savo prievolės neginčija. Skolos iki 5 000 Eur, pateikus jų buvimą patvirtinančius dokumentus, galėtų būti pateikiamos išieškoti antstoliams be kreipimosi į teismą (skolos iki 5 000 Eur Lietuvoje sudaro daugiau kaip 93 proc. visų priverstinai išieškomų skolų; apie 20 proc. šių skolų akivaizdžios be papildomo įrodinėjimo teisme – jas patvirtina sąskaitos faktūros ar kiti dokumentai).

Kurti saugesnę aplinką, didinant administracinės atsakomybės neišvengiamumo garantijas:

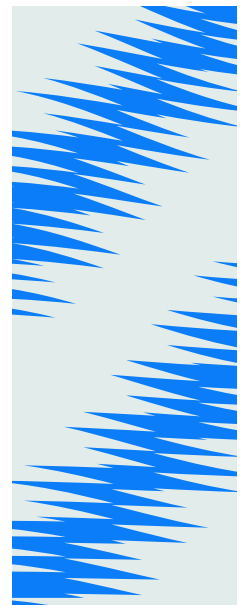
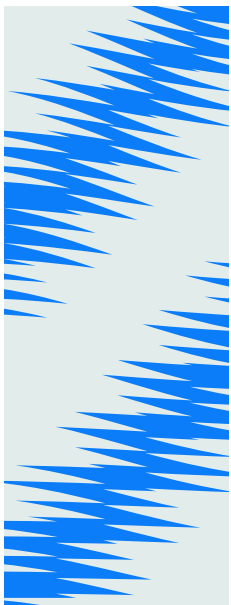
Mažinti „komforto zoną“ tiems administracinės teisės pažeidėjams, kurie piktaivališkai nemoka administracinių baudų, tačiau gauna valstybės skiriamas pašalpas ar nedarbo išmokas (dabar administracinių baudų išieškoti iš šios kategorijos pajamų neleidžiama).

Mažinti priverstinio pobūdžio priemonių taikymo mastą šeimos ginčų srityje:

Skatinti savarankišką ginčų sprendimą tais atvejais, kai tarp vaiko tėvų ar globėjų kyla nesutarimų dėl teismo sprendime nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos ir kai viena iš ginčo šalių kreipiasi į antstolį.

Įtvirtinti šalių privalomosios mediacijos sąlygą prieš antstoliui pradėdant priverstinio vykdymo procesą dėl teismo sprendime nustatytos bendravimo su vaiku tvarkos.

Sudaryti galimybes šeimos ginčų dalyviams iki 4 valandų naudotis mediacijos paslaugomis valstybės lėšomis.

Viešieji pirkimai

Siūlome:

Suteikti įgaliojimus kompetentingai institucijai atlikti tiekėjų ir kitų Viešųjų pirkimų įstatyme nustatytų subjektų patikrinimą dėl jų atitikties nacionalinio saugumo interesams. Palaikytume idėją formuoti viešą patikimų tiekėjų, gamintojų, juos kontroliuojančių asmenų, kurie nekelia grėsmės nacionaliniam saugumui, sąrašą.

Valstybė turėtų siekti pritraukti daugiau potencialių tiekėjų, skatinti didesnę konkurencingumą viešųjų pirkimų konkursuose ir užtikrinti aukštesnę valstybei teikiamų paslaugų kokybę ir mažesnę jų kainą.

Lygių galimybių politika

Siūlome:

Plėsti priemones, skatinančias vyrus lygiau dalintis vaiko priežiūros atostogomis.

Atlikti poveikio lygioms galimybėms vertinimą įgyvendinant miesto planavimo ir infrastruktūros įrengimo sprendimus (pavyzdžiai: šaligatvių apšvietimas ir pritaikymas vaikų vežimėliams, sniego valymas pirmumą teikiant keliams ir šaligatviams, vedantiems į švietimo įstaigas, tik po to – į darbo vietas).

Šešėlinės ekonomikos mažinimas

Šešėlinės ekonomikos mažinimas yra svarbus tikslas sąžiningai veikiančiam verslui. Šešėlinės ekonomikos pažabojimas turi esminių verslo sąlygų gerinimo elementų – kiekvienas mokantis mokesčius subjektas nukenčia dėl mokesčių vengėjo, nes pastarasis, sumažindamas mokesčius, padidina savo teikiamų prekių ar paslaugų konkurencingumą. Kai kuriais atvejais tai gali paskatinti ir sąžiningų subjektų posūkį į šešėlį.

Raginame toliau aktyviai taikyti veikiančias ir plėsti priemones, skirtas kovai su šešėline ekonomika:

Skaitmeninių atsiskaitymų skatinimas.

Atsiskaitymų grynaisiais pinigais ribojimas, įskaitant visišką atsiskaitymų grynaisiais pinigais uždraudimą tarp juridinių asmenų (t. y. „verslas verslui“ atsiskaitymų).

Tinkamų resursų skyrimas VMI, FNTT ir kitoms atsakingoms institucijoms.

Mokestinės lengvatos, nutaikytos į sektorius, kuriuose itin daug šešėlinės veiklos, siekiant paskatinti sąžiningą veiklą.

Lietuva yra viena pirmaujančių Europos Sąjungos valstybių pagal kontrabandinių cigarečių vartojimą. Šiuo metu kas penkta Lietuvoje surūkoma cigaretė yra kontrabandinė. Dėl šių priežasčių Lietuvos biudžetas kasmet nesurenka dešimčių milijonų mokestinių pajamų, o gyventojai rizikuoja savo saugumu vartodami Europos Sąjungos nustatytų kokybės standartų neatitinkančius gaminius. Ne tik cigaretės, bet ir kiti tabako ir nikotino gaminiai nėra apsaugoti nuo nusikalstamų grupuočių, kurios užsiima šių gaminių klastojimu, kontrabanda ir nelegalia prekyba. Agresyvi fiskalinė politika, nevertinanti kaimyninių šalių mokestinės politikos, ir prohibicionistinis požiūris yra naudingi tik nusikaltėliams ir stumia šių produktų vartotojus į juodąją rinką. Negana to, užsiimdami šia nelegalia veikla asmenys ir grupuotės kaupia finansinius resursus bei žinias ir visa tai panaudoja plėsdami savo veiklas, panašiais metodais gabendami narkotikus ar asmenis – tai vienareikšmiškai yra grėsmė nacionaliniam saugumui. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, kontrabandos ir kitos nelegalios veiklos užkardymui turi būti suteiktas nacionalinis prioritetas. Teisėsaugos institucijos turi būti aprūpinamos visomis žmogiškosiomis, infrastruktūrinėmis ir finansinėmis priemonėmis, kurios joms yra reikalingos kovai su tabako ir nikotino gaminių klastojimu, kontrabanda ir prekyba. Sekant kaimynių Latvijos ir Estijos pavyzdžiu, didesnis dėmesys ir kontrolė turėtų būti skiriami iš trečiųjų valstybių teisėtai įsivežamam kiekiui.

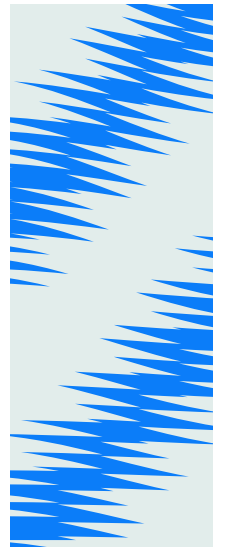
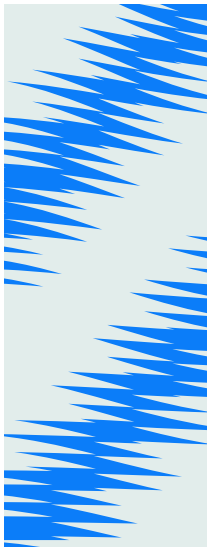
Aplinkos apsaugos politika

Siūlome:

Iš esmės spręsti rūšiavimo konteineriuose randamų ir surenkamų ne pakuočių atliekų, bet įvairių priemaišų, kurioms ne vieta šiuose konteineriuose, sutvarkymo finansavimo klausimą. Nepritariame dabar egzistuojančiam modeliui, kad už gyventojų (galutinių pakuočių vartotojų) neatsakingą elgesį rūšiuojant turi būti baudžiami, kitaip tariant, sumokėti, gamintojai ir importuotojai. Kuo daugiau konteineriuose priemaišų, kuo labiau užterštos pakuotės, nebetinkamos perdirbti, tuo didesnė mokestinė našta gula būtent ant gamintojų ir importuotojų pečių. Dėl kitų asmenų netinkamos elgsenos jie yra pasmerkti neįvykdyti paskirtų užduočių, o tikriesiems teršėjams nenustatytos jokios poveikio priemonės (atsakomybė). Manome, kad finansavimo našta turėtų tekti tiems, kurie blogai rūšiuoja, o ne tik tiems subjektams, kurie neturi galimybės daryti poveikio rūšiavimo tinkamumui.

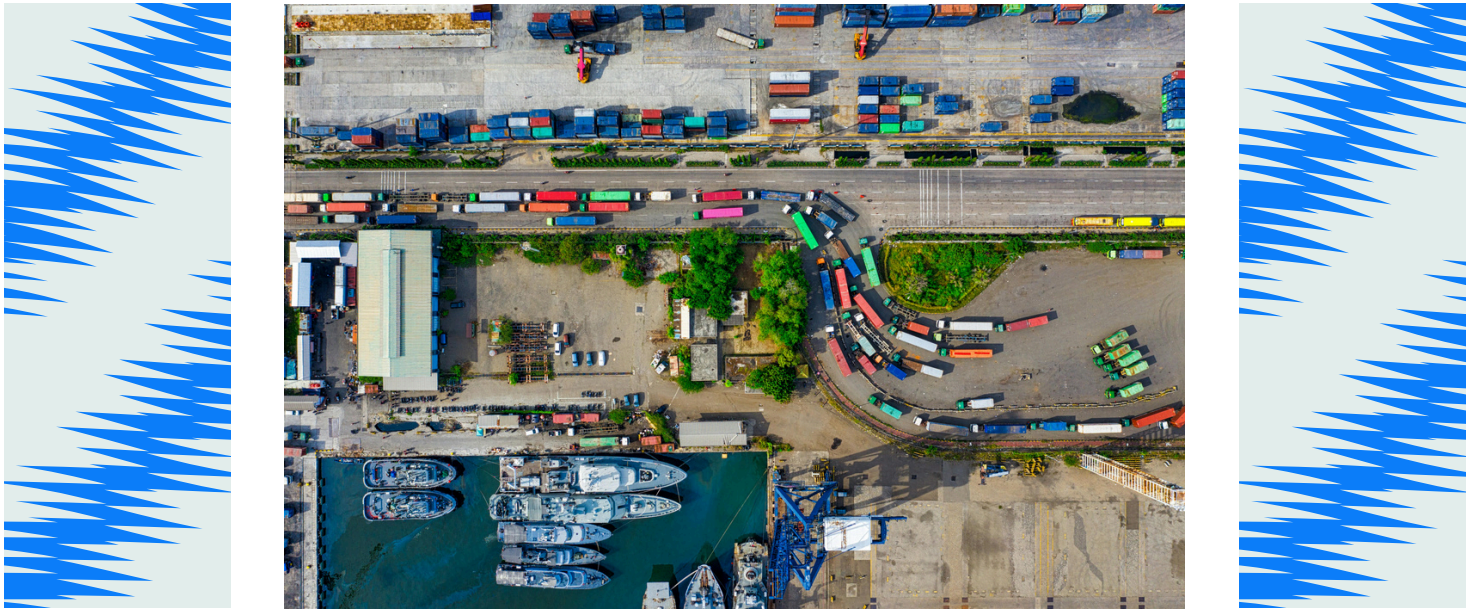
Spręsti problemas, kurios kyla skaičiuojant į aplinkos orą išmestų teršalų sklaidą.

Siekiant neutralaus poveikio klimatui, efektyvaus išteklių naudojimo (reikšmingo ir tvaraus perėjimo prie tvarių pakuočių), siūlome kurti paskatas pereiti nuo vienkartinės taros prie daugkartinės taros HORECA sektoriuje.

Pastebima, kad valstybės institucijos dažnai piktnaudžiauja siekiu ginti „viešąjį interesą“, taip neproporcingai ir nepagrįstai didindamos ūkinės veiklos ribojimų skaičių (tai didelė problema dabartinėje aplinkosaugos praktikoje). Atsižvelgiant į nekilnojamojo turto savininkų interesus, Konstitucijos nuostatas ir aiškiai formuojamą Konstitucinio Teismo praktiką, būtina užtikrinti, kad nauji ribojimai ar veiklos suvaržymai negaliotų, kol už juos teisingai (suinteresuotųjų asmenų ar institucijų lėšomis) nekompensuota.

Jau dabar Lietuvai nepasiekiant Atsinaujinančiųjų išteklių energijos direktyvoje nustatytų atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimo tikslų transporto sektoriuje ir siekiant išvengti baudų už direktyvos nevykdymą, valstybė turėtų užtikrinti aiškų reguliavimą dėl transporto dekarbonizacijos, naftos vartojimo mažinimo.

Užimtumo politika

LVK, kaip labiau aukštą pridėtinę vertę kuriantiems verslams atstovaujanti konfederacija, akcentuoja, kad kvalifikuotų darbuotojų trūkumas, ryškėjęs pastaruosius kelerius metus, nesumažėjo. Nepaisant to, kad ši problema sudaro „lubas“ įmonių pajėgumams kurti vertę Lietuvoje ir todėl fundamentaliai kelia grėsmę ilgalaikiam Lietuvos ekonominiam augimui, sprendimai šią problemą spręsti apsiribojo imigracijos liberalizavimu ir Užimtumo įstatymo pataisomis, paskatinusiomis bedarbius greičiau palikti Užimtumo tarnybą.

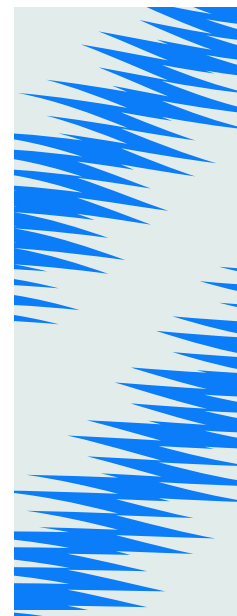
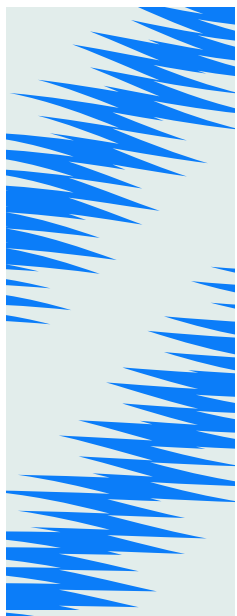
Nors darbuotojų trūkumo problemą iš dalies padėjo spręsti pirmiau nurodytos priemonės ir į Lietuvą atvykę ir įsidarbinę karo pabėgėliai, Lietuvos įgūdžių neatitikties indeksas yra vienas didžiausių visoje Europoje – nepaisant darbuotojų trūkumo, Lietuvos nedarbo lygis yra aukščiau Europos Sąjungos ir euro zonos vidurkių. Manome, kad dėl to yra neišnaudojamas vietinės darbo jėgos paruošimo potencialas. Be to, nerimą kelia ilgalaikių bedarbių struktūra – net 40 proc. ilgalaikių bedarbių Lietuvoje neturi kvalifikacijos. Problemas padėtų spręsti ženklesnis užimtumo politikos priemonių finansavimas. Nepaisant to, kad Lietuva pasižymi itin didele įgūdžių paklausos ir pasiūlos neatitiktimi ir „nस्पindi“ (ilgalaikio) nedarbo rodikliais, ji taip pat išsiskiria vienomis mažiausių išlaidų suaugusiųjų mokymuisi ir su Latvija matuojasi paskutinę vietą pagal aktyvios darbo rinkos politikos (ADRP) priemonėse dalyvaujančių bedarbių skaičių – jose dalyvauja tik apie 5 proc. visų registruotų bedarbių, iš jų vos ketvirtadalis dalyvauja paramos mokymuisi programose, t. y. siekia įgyti kvalifikaciją ar tobulinti kompetencijas. Taigi, dabartinė užimtumo politika neatliepia visuomenės poreikių ir nėra tinkamai finansuojama, o pastarųjų metų valstybės biudžete ADRP priemonėms buvo skirta tik 15 mln. Eur. Lietuvos verslo bendruomenė yra suinteresuota didesniu ADRP finansavimu, nes taip būtų iš dalies sprendžiama darbuotojų trūkumo problema. ADRP finansavimas taip pat veiktų anticikliškai reikšmingo ekonominio nuosmukio atveju.

LVK taip pat atkreipia dėmesį į kitą veiksni, smarkiai ribojantį kvalifikuotų darbuotojų ruošimą – nesusisiekiančias skirtingas suaugusiųjų mokymo sistemas. Problemų yra daug – asmenys, baigę profesines mokyklas, neturi galimybių patekti į aukštojo mokslo sistemą; gana sudėtinga savarankiškai įgytų kompetencijų pripažinimo tvarka ir pripažintų kompetencijų panaudojimas siekiant įstoti į formaliojo ugdymo programas, taikomi apribojimai dalyvauti tęstinio profesinio mokymo programose; bedarbiai ne visada gali pasirinkti jiems geriausiai tinkančius paklausių kompetencijų tobulinimo kursus (pavyzdžiui, aukštąją mokyklą baigęs bedarbis negali gauti finansavimo papildomiems kursams universitete lankyti). Šie apribojimai įvairiose srityse sudaro „lubas“ gyventojų tobulėjimui – pavyzdžiui, vienos minėtos problemos kontekste, 2019 m. Statistikos departamento duomenimis, 88,1 proc. profesines mokyklas baigusiu asmenų netęsia mokslų, 11,4 proc. tęsia mokslus profesinėje mokykloje ir tik kelios dešimtys asmenų kiekvienais metais turi galimybę tobulinti kvalifikaciją aukštojo mokslo įstaigose.

Siūlome:

Skirti daugiau lėšų aktyvios darbo rinkos politikos (ADRP) priemonėms finansuoti ir ieškoti alternatyvių šių priemonių finansavimo būdų, kad būtų galima numatyti stabilų, mažiau nuo ES lėšų priklausomą ADRP priemonių finansavimą, išskirtinį dėmesį skiriant tikslingai paramai mokymuisi.

Šalinti mokymosi visą gyvenimą kliūtis ir didinti galimybes formalizuoti savarankiškai mokantis įgytus įgūdžius ir kompetencijas.

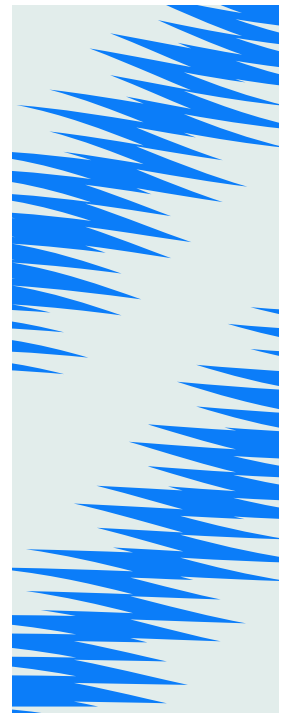
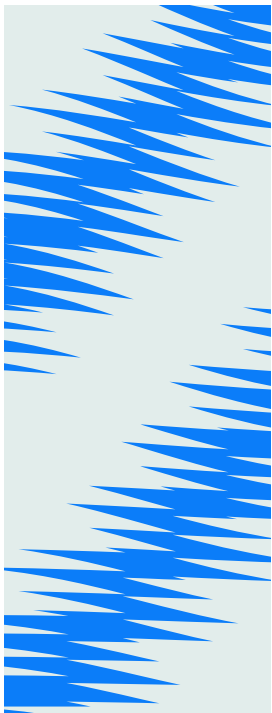
Informacinių ryšių ir technologijų sektorius

Esamas informacinių ir ryšių technologijų (IRT) sektoriaus potencialas, ypač fiksuoto interneto ryšio paslaugų vartotojų sąlygų gerinimo ir valstybės viešo saugumo užtikrinimo aspektais, galėtų būti geriau įgalinamas valstybei reglamentuojant inovatyvius, lanksčius sprendinius ir pasitelkiant esamus mobiliojo ryšio operatorių resursus.

Siūlome:

Siekiant gerinti fiksuoto interneto ryšio paslaugų vartotojų sąlygas, siūlytini šie veiksmai: 1) interneto prieigos paslaugų teikėjo keitimo procedūrose numatytų laiko terminų trumpinimas; 2) aiškesnis teikėjo keitimo procedūrai būtinos informacijos apimtį nurodymas; 3) teikėjo, kuris įpareigotas suteikti didmeninę prieigą prie fizinės infrastruktūros fiksuotoje vietoje, įpareigojimas nurodyti prieigos techninę ir kitą informaciją mažmeninės paslaugos teikėjams.

Siekiant sudaryti sąlygas kainų mažėjimui, paslaugų kokybės ir įvairovės augimui, inicijuoti interneto prieigos paslaugų teikimo modelio, veikiančio „vieno langelio“ principu, diegimą.

Skatiname užtikrinti valstybės viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų naudojamų mobiliojo ir radijo ryšio tinklų atnaujinimą, pirmiausia konsoliduojant valstybės kritinio ryšio tinklo (VKRT) ir saugiojo tinklo reguliavimą nauju įstatymu, ir spartinti 5G ryšio plėtrą numatant, kad 1) VKRT naudojamas valstybės (viešojo saugumo ir pagalbos tarnybų) poreikiams; 2) VKRT steigiamas komercinio operatoriaus tinklo resursų nuomos pagrindu ar pagal mišraus tinklo modelį; 3) 5G plėtrai Lietuvoje skatinti naudojami ir valstybės rezervuoti dažniai.

Siekiant, kad investicijos IRT sektoriuje ir technologinis progresas spartėtų, o Lietuva tinkamai pasinaudotų skaitmeninės ES rinkos teikiamomis galimybėmis rytdienos ekonomikai, siūlytina palaikyti darnų dialogą tarp valstybės ir industrijos, ieškoti naujų, bendradarbiavimą labiau efektyvinančių būdų. Atsižvelgdami į tai, siūlome tobulinti institucinę sąrangą:

Atkurti IRT sektoriui skirtą komitetą Lietuvos Respublikos Seime. Siekiant nuoseklaus ir proaktyvaus darbo tarp sprendimų priėmėjų ir industrijos, siūlytina sustiprinti specializuoto Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos komiteto pakomitečio kompetencijas steigiant IRT sektoriui skirtą komitetą. Su IRT sektoriui svarbiais klausimais dirbančio komiteto steigimas rodytų ypatingą valstybės dėmesį ir prioritetą šiai sričiai, leistų greičiau ir efektyviau priimti reikalingus sprendimus.

Inicijuoti naują įstatymų leidžiamosios, vykdomosios, vietos valdžios, Europos Parlamento narių, asocijuotųjų verslo struktūrų ir rinkos dalyvių tarpinstitucinio bendradarbiavimo platformą. Siekiant užtikrinti Lietuvos mobiliojo ryšio vartotojų, valstybės ir IRT sektoriaus Lietuvoje interesus, įgalinti jų atstovavimą, būtina ieškoti naujų, reguliaraus bendradarbiavimo platformų, jungiančių skirtingas institucijas, asocijuotąsias verslo struktūras, rinkos dalyvius.

Paskirti IRT sritį kuriojančią viceministrą. Siekiant dar sklandesnio ir efektyvesnio darbo tarp IRT sritį kuriojančios ministerijos ir industrijos, siūlytina deleguoti IRT sritį kuriojančią viceministrą, kuris kartu su industrijos atstovais brėžtų šios srities vystymo gaires ir užtikrintų jau esamų tikslų įgyvendinimą.

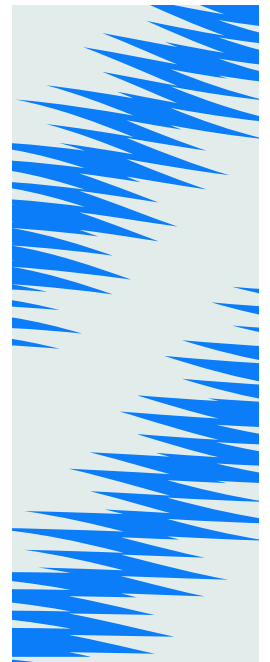
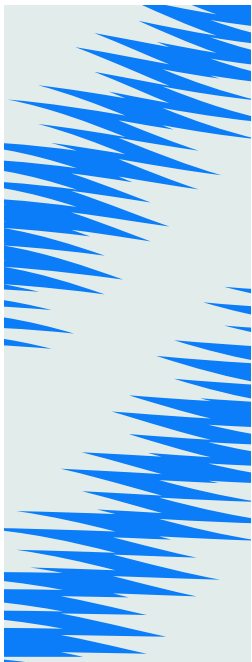
Asmens duomenų apsaugos politika

Siūlome:

Tobulėjant technologijoms ir augant jų pažangos lygiui, siūlome asmenų identifikavimui efektyviau išnaudoti Gyventojų registre tvarkomus biometrinius duomenis (pvz., užtikrinant, kad į tam tikras patalpas patektų tik tam teisę turintis asmenys, tikrinant darbuotojų, dirbančių su sudėtingais įrenginiais ar vairuojančių transporto priemones, blaivumą, įsitikinant asmens tapatybę nuotoliniu būdu). Naudojant biometrinius duomenis realizuoti technologiniai pokyčiai galėtų sukurti lankstesnę paslaugų prieinamumą, teiktų naudą piliečiams, privataus ir viešojo sektoriaus įmonėms, organizacijoms.

Spręsti Draudimo įstatymo ydas, susijusias su sveikatos duomenų prieinamumu draudikams. Kliento sveikatos duomenų gavimo procesas, pagrįstas kliento sutikimu, kelia problemų tiek rizikos vertinimo, tiek žalos reguliavimo momentu.

Taip pat siūlome suteikti draudikams prieigą prie VĮ Registrų centre tvarkomos, informacinėje sistemoje esančios saugomos informacijos, kuri yra reikalinga gyvybės, sveikatos ir kitų draudimo produktų rizikos vertinimui ir įvykių administravimo kokybei ir spartai užtikrinti. Tai sukurtų patogesnes paslaugas vartotojams, greitesnę draudimo išmokų išmokėjimą.

Asociacijų veiklos laisvės

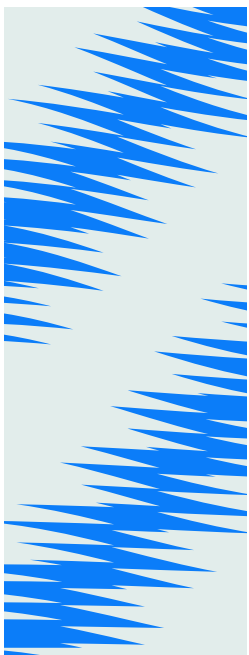
Tam, kad būtų galima išsklaidyti asociacijų neužtikrintumą dalyvaujant teisėkūros procesuose ir užtikrinti kokybišką asociacijų darbą.

Siūlome:

Įpareigoti Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybą konsultuoti asmenis pagal savo kompetenciją.

Aiškiai apibrėžti ir nustatyti, kad asociacijų veikla, apimanti dalyvavimą teisėkūroje ir teisėtų tikslų siekimą, negali būti laikoma konkurencijos teisės pažeidimu.

Tuo atveju, kai subjektas skundžia Lietuvos Respublikos konkurencijos tarybos nutarimą ir ginčija jos paskirtą baudą, sudaryti sąlygas atidėti baudos sumokėjimą iki galutinio ir neskundžiamo teismo sprendimo dėl paskirtos baudos teisėtumo.

Konkurencija valstybės dominuojamose rinkose

Nepaisant deklaruojamo valstybės siekio, kad „valstybė turi likti tik ten, kur privalo likti“, įtvirtinto 18-osios Vyriausybės programoje, taip pat siekio užtikrinti, kad visi ekonomikos dalyviai galėtų konkuruoti vienodomis konkurencinėmis sąlygomis, įtvirtinto tiek 18-osios, tiek 17-osios Vyriausybių programose, privačios medicinos ir privataus aukštojo mokslo subjektai susiduria su vis didesniu skaičiumi reguliavimo veiklos keliamų iššūkių. Be to, tebėra rinkų, kurios dėl valstybės nustatyto reguliavimo yra uždaros, o tai lemia ekonominį neefektyvumą ir kaštus gyventojams.

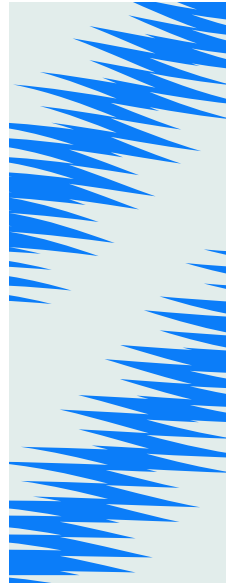
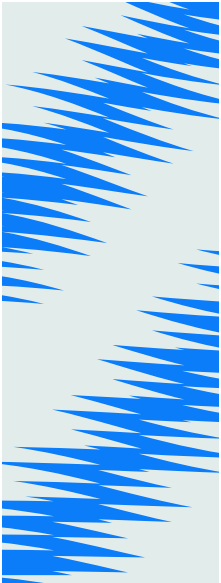
Viena tokių rinkų – uždara transporto priemonių privalomosios techninės apžiūros paslaugos rinka, kitais metais švęsianti trisdešimties metų jubiliejų. Nepaisant gyventojų nepasitenkinimo bloga paslaugos kokybe, ilgomis eilėmis, pasitaikančiu korumpuotu kontrolierių elgesiu ir nepakankamo techninės apžiūros centrų geografinio išsidėstymo Lietuvoje, ši rinka yra visiškai uždara ir į ją de facto neįmanoma patekti. Šioje rinkoje nuo 1994 metų nevyksta jokia reali konkurencija. Lietuvoje ši rinka yra padalinta į 10 teritorijų, kiekvienoje jų veikia atitinkamai po vieną įmonę. Įmonės nekonkuruoja nei kaina, nei paslaugos kokybe, nei jos prieinamumu. O norint patekti į rinką 1) reiktų, kad dėl naujo techninės apžiūros centro steigimo būtų skelbiamas konkursas; 2) konkurse dalyvauti norinti įmonė turėtų įgyvendinti milijonines investicijas, kurios, nelaimėjus konkurso, taptų niekinės, ir 3) gauti prieigą prie Centralizuotosios techninės apžiūros duomenų bazės, kurią tvarko Lietuvos techninės apžiūros įmonių asociacija, t. y. šiuo metu paslaugą teikiančioms įmonėms atstovaujantis subjektas, kuris neturi imperatyvo įleisti naujas įmones į asociaciją ar suteikti prieigą prie minėtos duomenų bazės.

Transporto priemonių privalomosios techninės apžiūros rinka nepasižymi jokia ypatinga specifika, dėl kurios būtinas išskirtinis rinkos padalijimas dešimčiai įmonių, užtikrinant jų nekonkuravimo sąlygas. Dauguma rinkų Lietuvoje veikia laisvos konkurencijos pagrindu, rinkos dalyviai privalo atitikti teisės aktuose nustatytus reikalavimus ir turi esmines paskatas jų nepažeisti. Lygiai tokiomis sąlygomis gali veikti ir ši rinka. Tai įrodo kitų šalių patirtis – pavyzdžiui, Lenkijoje transporto priemonių servisas ar kitas ūkio subjektas gali teikti privalomosios techninės apžiūros paslaugą, jeigu atitinka visus teisės aktuose nustatytus reikalavimus.

Siūlome:

Tęsti valstybės valdomų įmonių peržiūrą.

Visiškai liberalizuoti transporto priemonių privalomosios techninės apžiūros paslaugos rinką ir taip sudaryti sąlygas laisvai konkurencijai, dėl kurios mažėtų kainos, gerėtų paslaugų kokybė ir prieinamumas.

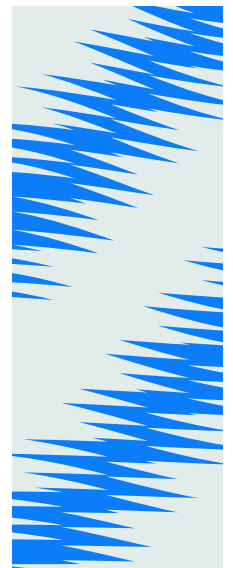
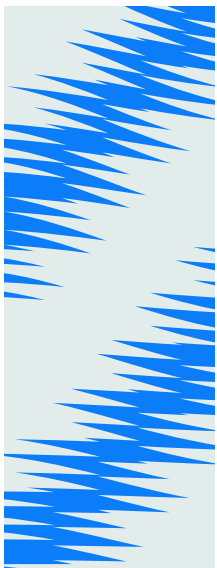
Investicijos, paskolos, verslo parama

Siūlome:

Verslo bendruomenės nuomone, valstybė turėtų rūpintis, kad jos vykdomos investicijos būtų rinką papildantis ir tikslingai kreipiantis, o ne ją pakeisti siekiantis veiksnys.

Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (MTEP) parama yra efektyvi paskata inovacijų kūrybai, užtikrinanti ilgalaikę šalies mokslinę pažangą ir konkurencingumą tarptautinėje erdvėje. Mūsų manymu, Seimas turėtų imtis MTEP paramos plėtros, taip pat platesnio į programą įtraukiamų veiklų apibrėžimo.

Investicinei aplinkai ir jos vertinimui Europos Sąjungos šalių kontekste daro įtakos ir žemės įsigijimo galimybės. Žemės (įskaitant žemės ūkio paskirties žemę, miškų ūkio paskirties žemę) nuosavybės klausimas opus įvairiems pramonės sektoriams, augalininkystei, gyvulininkystei, taip pat kitų sektorių įmonėms ar kitiems subjektams (įskaitant kolektyvinio investavimo subjektus), kurių veikla susijusi su žemės naudojimu ir disponavimu. Dabartinis žemės ūkio paskirties žemės ar miškų ūkio paskirties žemės, kaip komercinių teisinių santykių objekto, egzistavimas yra tikrai apribotas ir kelia klausimų, ar šiai sričiai išties turi būti taikomas toks griežtas reguliavimas. Nuosavybės įgijimo ribojimai iškreipia laisvą konkurenciją ir kelia daug abejonių ir klausimų dėl jų naudos įvairiems valstybės ekonomikos sektoriams (išskyrus smulkų ūkininkavimą) ir teigiamos įtakos apskritai žemės vertei. Vertinant geruosius reguliavimo pavyzdžius kitose Europos valstybėse, galima daryti išvadą, kad šiuo metu Lietuvoje galiojantys žemės ūkio paskirties žemės įgyjamo ploto ribojimai blogina investicinę aplinką, mažina konkurenciją ir atitinkamai smukdo žemės ūkio paskirties žemės ir miško paskirties žemės vertę.

Infrastruktūra

Siūlome:

LEZ ir pramonės parkai yra efektyvi priemonė į šalį pritraukti užsienio kapitalą, taip pat būdas užtikrinti tolygesnį rajonų vystymąsi. Verslo bendruomenės nuomone, esamų LEZ ir pramoninių parkų plėtra yra svarbi regioninės politikos ašis.

Atsinaujinančiųjų išteklių energetikos svarba, ir taip akcentuojama klimato kaitos kontekste, tampa dar aktualesnė atsižvelgiant į pasikeitusį Europos šalių energetinį saugumą. Atitinkamai šio sektoriaus plėtra ne tik užtikrintų ilgalaikį šalies tvarumą, bet ir tiesiogiai prisidėtų prie valstybės gebėjimo funkcionuoti nepriklausomai nuo besikeičiančio geopolitinio vyksmo.

Valstybė turėtų numatyti aiškiai apibrėžtą geležinkelio infrastruktūros plėtros planą.

Reikėtų tęsti Lietuvos aviacijos vystymo gairėse iki 2030 m. numatytus aviacijos srities darbus.

Raginame spręsti klausimą dėl konferencijų ir renginių centro įkūrimo Vilniuje, siekiant maksimalios naudos verslui ir visuomenei.

Skatinti įvairiarūšį transportą Lietuvoje, nustatant kompensacijas už Lietuvos vežėjų išmetamo CO₂ kiekio sumažinimą gabenant krovinius, kurie iš kelių perkeliama į geležinkelius (išmetamo CO₂ kiekio sumažinimo išmokos „road to rail“). Tokia paskata taikoma Vokietijoje, Italijoje, Austrijoje.

Numatyti aiškiai apibrėžtą atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimo infrastruktūros planą (pvz., biometano stotelių steigimas savivaldybėse), skatinti vietinių atsinaujinančiųjų išteklių energijos vartojimą viešajame transporte, propaguoti tvarias judumo galimybes, mažinant kelionių, kuriose naudojami naftos degalai, skaičių.

Miestų plėtra ir vystymasis

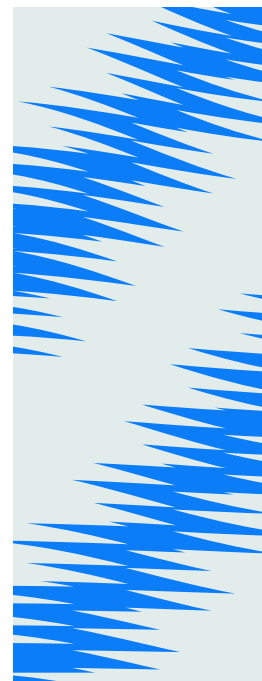
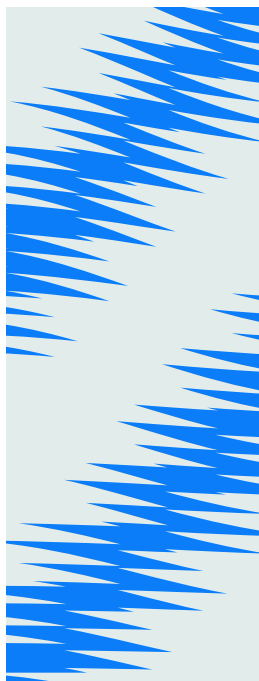
Siūlome:

Teritorijų planavimo, statybų reglamentavimo, infrastruktūros ir žemės įstatymai ir su šia sritimi susiję teisės aktai turėtų būti rengiami visapusiškai įvertinus jų poveikį. Būtina užtikrinti rinkos konkurencingumą regione (su Latvija, Estija, Lenkija) vengiant perteklinių teritorijų planavimo ir projektavimo procedūrų bei pastatams keliamų reikalavimų.

Skatinti pastatuose diegti inovatyvias ir aplinkosauginiu požiūriu modernias technologijas.

Siekti, kad Lietuvoje būstas būtų kuo labiau įperkamas visiems visuomenės sluoksniams. Taip jaunoji karta būtų skatinama rinktis gyvenimą Lietuvoje, o emigrantai – grįžti. Taip pat svarbu paminėti, kad būsto statybų sektorius yra svarbi pramonės sritis, kurios sukurtas produktas suteikia didelį užimtumą smulkiąjam verslui.

Atnaujinti Lietuvos būsto strategiją, galiojusią 2004–2017 m.

Pastatų renovacija ir energetinis efektyvumas

Vyriausybės programoje yra įtvirtintas tikslas „Renovacijos banga – 1 000 renovuotų daugiabučių per metus“, tačiau 18-osios Vyriausybės valdymo metais renovacijos banga nebuvo pasiekta, o renovuotų daugiabučių skaičius nesiekia 2015–2017 m. lygio.

Dabartinis renovacijos modelis Lietuvoje išsisėmė. Antroji „renovacijos banga“ nevyksta, nepaisant to, kad daugiabučių savininkai, apklausų duomenimis, supranta renovacijos naudą. LVK vertinimu, renovacijos procese yra keletas trukdžių, dėl kurių ir gyventojai ne visuomet linkę priimti sprendimą dėl renovacijos, be to, „renovacijos bangai“ reikalingas ir didelis suinteresuotų rangovų skaičius, o jis šiuo metu nėra pakankamas dėl verslui nepatrauklių ir rinkos sąlygų neatitinkančių renovacijos projektų įkainių.

Su laiku neišvengiamai mažės ir renovacijai galimų skirti viešųjų lėšų dalis, ir renovacijos finansavimo intensyvumas, tad reikia jau dabar ieškoti naujų pajamų renovacijai šaltinių. LVK yra įsitikinusi, kad valstybė turi reikalauti didesnės atsakomybės iš daugiabučių pastatų savininkų, ypač tų, kurių daugiabučiai nėra renovuoti. LVK laikosi nuomonės, kad valstybė gali reikalauti papildomos gyventojų atsakomybės tiek diferencijuodama minimalių kaupiamųjų lėšų dydį (nekeistą nuo 2015 m.) pagal pastato energinę klasę, tiek numatyti, kad šilumos energijos ir karšto vandens tarifai būtų su papildoma dedamąja, iš kurios surenkamos lėšos būtų naudojamos renovacijos projektams ir kitoms renovacijos skatinimo priemonėms finansuoti.

Taip pat pabrėžtina, kad renovacijos procese nėra išnaudojamas privataus kapitalo potencialas. Finansų įstaigoms renovacijos projektai yra itin patrauklūs, atsižvelgiant į tai, kad renovacijos finansavimas laikytinas tvaria investicija, susijusia su visų kredito įstaigų suinteresuotumu didinti ESG kriterijus atitinkančių paskolų portfelį. Tačiau šiandien Lietuvoje tik viena kredito įstaiga teikia finansavimą renovacijos projektams dėl privatiems finansuotojams nepatogių sąlygų ir daugybės trukdžių, kylančių iš to, kad renovacijos projektai yra unikalūs savo esme. Šiuo metu nuo renovacijos projektų finansavimo investuotojus atgraso įvairios aplinkybės, pradedant tuo, kad objektas nėra įkeičiamas ir todėl paskola nėra garantuojama (taigi paskola gyventojams reikšmingai išbrangsta), ir baigiant aplinkybėmis, kad savivaldybės neretai neįstengia pervesti paskolos įmokų už socialiai remtinus asmenis.

Siūlome:

Steigti renovacijos fondą, kuris veiktų Darnaus judumo fondo ir ES Socialinio klimato fondo pavyzdžiu – gaunant įplaukas iš lėšų, surenkamų iš neefektyviai energiją vartojančių daugiabučių pastatų savininkų, kuriems karštas vanduo ir šilumos energija būtų tiekiami tarifais su didesne dedamąja. Taip būtų surenkama lėšų renovacijai ir sukuriama paskata renovuoti savo daugiabutį. Šio fondo lėšos būtų panaudojamos investicijoms į renovacijos projektus ir kitoms svarstytinoms renovacijos skatinimo priemonėms (pvz., privačių paskolų renovacijos projektams garantavimui).

Nepratęsti PVM lengvatos šilumos energijai, o neišleistas lėšas perduoti į renovacijos fondą.

Didinti daugiabučių pastatų savininkų atsakomybę už savo būstą didinant minimalius kaupiamųjų lėšų dydžius ir taip įpareigojant gyventojus atsidėti daugiau lėšų renovacijai.

Atsisakyti viešųjų pirkimų renovacijos procese, numatant, kad rangovas pasirenkamas rinkoje, o valstybė renovacijos projektą remia fiksuotu įkainiu.

Gerinti sąlygas renovacijos programoje dalyvauti privatiems finansuotojams ir taip pritraukti daugiau kapitalo renovacijos projektams finansuoti, įskaitant šias sąlygas:

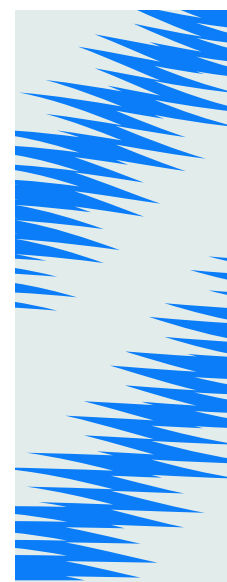
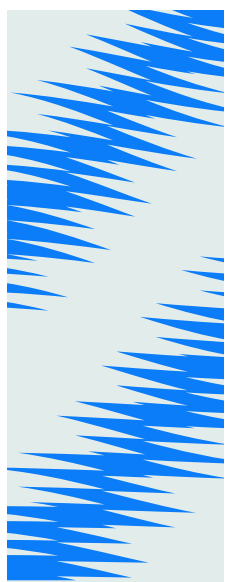
Valstybei garantuoti finansų įstaigų paskolas renovacijos projektams ir taip gerokai atpiginti privačių investuotojų paskolas gyventojams ir sumažinti riziką finansuotojams.

Suvienodinti paskolų įmokų už socialiai remtinus asmenis mokėjimo tvarką visose savivaldybėse.

Inicijuoti trukdžių, stabdančių renovacijos procesą, identifikavimą ir privačių finansuotojų įsitraukimą į renovacijos finansavimą, identifikavimą ir peržiūrą.

Gyvenamųjų namų ir visuomeninės paskirties pastatų renovacijos procesus glaudžiai susieti su miestų urbanistinių ir energetinių struktūrų plėtra ir tobulinimu (kvartalinė renovacija, elektromobilių įkrovimo aikštelių plėtra, saulės jėgainių įrengimo renovuojamuose pastatuose skatinimas).

Tobulinti teisinę bazę, kad renovacijos procesų reguliavimo administracinės ir finansinės priemonės (kaip antai pirkimų proceso tobulinimas, gyventojų ir administratorių teisių daryti įtaką renovacijos procesams didinimas, mokestinių, kreditavimo ir kitų finansinių priemonių tobulinimas) šiuos procesus darytų ekonomiškai efektyvesnius ir kuo patrauklesnius gyventojams.

Finansų sektorius

Siekiant, kad Lietuva būtų Europos finansinių technologijų (FinTech) centras, turi būti užtikrintas politinis ir institucinis palaikymas.

Siūlome aktyviais veiksmais skatinti finansinių technologijų (FinTech) sektoriaus plėtrą užtikrinant rizikos vertinimu pagrįstą reguliavimą ir verslo priežiūrą, reikalavimų taikymo proporcingumą, atvirumą naujiems verslo modeliams ir biurokratinės naštos mažinimą.

Siūlome:

Valstybės institucijos, įskaitant priežiūros institucijas, turi laikytis bendros strateginės krypties, taip pat turi būti užtikrinama skirtingų institucijų atskaitomybė dėl priimamų sprendimų, vengiama vienašališkai priimti rinkos dalyvius esmingai veikiančius sprendimus.

Lietuva turi būti atvira inovatyvioms finansinėms paslaugoms ir produktams, turi būti užtikrinamas teisės aktų neutralumas technologiniams sprendimams.

Turi būti užtikrinamas reguliavimo aiškumas – teisės aktai ir priežiūros institucijos rekomendacijos bei išaiškinimai turi būti aiškūs, nedviprasmiški.

Valstybės institucijos, įskaitant priežiūros institucijas, turi palaikyti dialogu grįstą bendradarbiavimą su rinkos dalyviais, atvirai ir lanksčiai priimti pasiūlymus, kurti ir taikyti adaptyvius priežiūros mechanizmus.

Priežiūros institucijos turi prioritetizuoti pagalbą rinkos dalyviams, siekiant užtikrinti rizikų valdymą ir atitiktį teisės aktams, per dvišales ir daugiašales konsultacijas, patariamojo pobūdžio vizitus, dalijimąsi gerosiomis praktikomis.

Turi būti užtikrinamas reguliavimo reikalavimų proporcingumas keliamoms rizikoms ir rinkos dalyvių dydžiui.

Turi būti skatinama konkurencija rinkoje, rinkos plėtra ir paslaugų eksportas.

Turi būti skatinamas tarptautiškumas – anglų kalbos, kaip papildomos greta lietuvių kalbos – įtvirtinimas institucijose yra būtinas žingsnis siekiant būti regiono lyderiais.

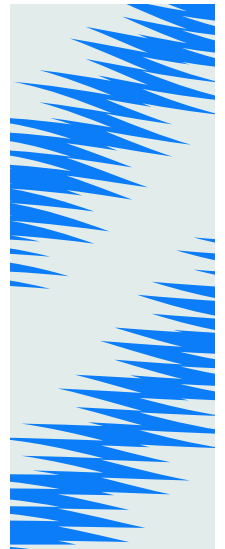
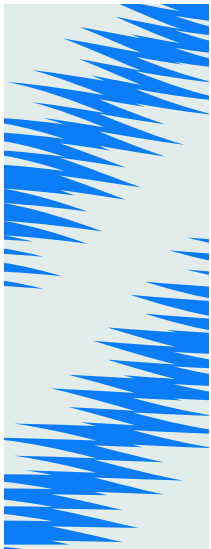
Žiniasklaidos politika

Tikimės, kad, atsižvelgiant į geopolitines įtampas, Lietuvoje bus išvengta bandymų apriboti esminius demokratijos principus, tarp kurių itin svarbią vietą užima „ketvirtosios valdžios“ – žiniasklaidos – nepriklausomumas ir žodžio laisvė.

Siūlome:

Prieš priimant sprendimus, ypač teisinius, susijusius su žiniasklaidos veikla, dėl jų turinio bus tariamasi ir diskutuojama su žiniasklaidos įmonėmis.

Siekiant efektyvesnės žiniasklaidos įmonių konkurencijos tarptautiniu mastu, bus daugiau dėmesio skiriama pasaulinių socialinių tinklų ir pasaulinių bendrovių reguliavimui.

Žemės ūkis

Atsižvelgdami į geopolitines, ekonomines, ekologines, socialines sąlygas, kurias lemia Rusijos karas Ukrainoje, dėl to šokinėjančias energetikos, gamybos žaliavų, maisto kainas, trūkinėjančias tiekimo grandines, bloginančias ir taip daug iššūkių keliančią padėtį žemės ūkio sektoriuje.

Siūlome:

Valstybė turi siekti, kad šalyje būtų skatinamas ne žaliavų (pvz., grūdų), bet jau perdirbtų ir turinčių pridėtinę vertę žemės ūkio produktų eksportas – perdirbtos produkcijos, pašarų, paruoštų vartoti prekių.

Skatinti energijai imlių ir pasenusių technologijų atnaujinimą. Pavyzdžiui, stambiosios pašarų gamyklos yra 50 ir daugiau metų amžiaus, neatitinka šiuolaikinių gyvulininkystės poreikių, o parama šioms įmonėms nėra skiriama.

Būtina orientuotis į tas gyvulininkystės sritis (ir jas skatinti), kuriose išmetama palyginti mažai šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD). Paukštininkystės plėtra atitinka siekius mažinti ŠESD kiekį – palyginti su jautienos ar avienos gamyba, išskiriama 4–10 kartų mažiau ŠESD kilogramui maisto produkto.

ES lygmeniu inicijuoti diskusiją dėl PADKM (CO₂) mokesčio nustatymo iš trečiųjų šalių įvežamiems maisto produktams, siekiant sudaryti vienodas konkurencines sąlygas su šalimis, kur žalieji reikalavimai yra liberalesni.

Reikia didinti valstybės (ir ES) paramą gyvūnų gerovės sąlygų gerinimui (kraikinis laikymas ir tvartų renovacija siekiant mažinti neefektyvų energijos vartojimą). Be paramos kyla rizika Lietuvos pajėgumams pačiai apsirūpinti maistu.

Valstybė turėtų vykdyti ir remti rinką stabilizuojančią veiklą, užtikrinti sąžiningą komercinę praktiką ir krizinėse situacijose taikyti rinkos intervencijas.

Paukštininkystė ir kiaulininkystė yra daugiausiai pridėtinės vertės sąlyginiam darbuotojui kuriančios ir mažiausiai valstybės paramos gaunančios ūkio šakos (šiuo sektoriuje sukuriama du su puse karto daugiau pridėtinės vertės nei augalininkystės sektoriuje), o tikslinė parama galėtų sustabdyti sektoriaus traukimąsi.

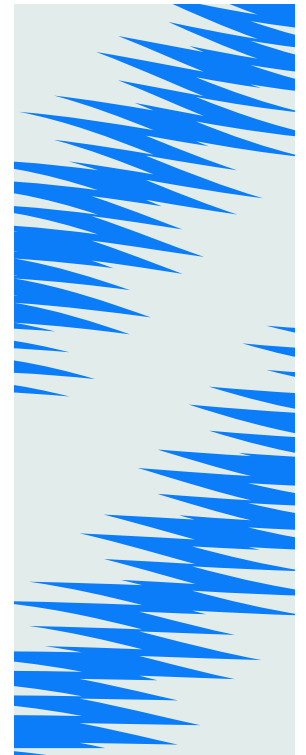
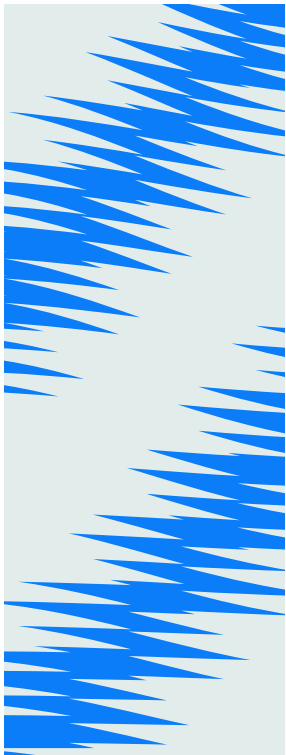
Dabartinės kadencijos Seimui priėmus įstatymo pataisas, draudžiančias auginti kailinius gyvūnėlius, reikia peržiūrėti nepagrįstą kompensacijų politiką, nustatant paramą nuo šios pataisos nukentėjusiems tiesiogiai susijusiems verslams, pavyzdžiui, kailinių gyvūnėlių pašarą gaminančioms ar kailius perdirbančioms įmonėms.

Atvykstamasis turizmas ir svetingumas

Siūlome:

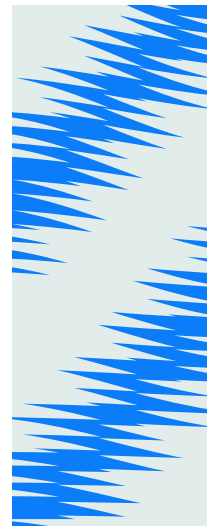
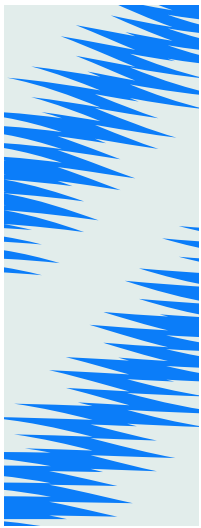
Nuosekliai didinti Lietuvos turizmo konkurencingumą pagal Vyriausybės 2021–2030 metų nacionalinį pažangos planą (NPP) skiriant pakankamą finansavimą NPP uždavinių įgyvendinimui. Dabartinis 5,4 mln. Eur finansavimas metams akivaizdžiai nepakankamas. Dėl lėšų ir žmogiškųjų resursų trūkumo VŠĮ „Keliauk Lietuvoje“ dirba tik su 11 rinkų iš 19. Nuosekliai, efektyviai Lietuvos turizmo rinkodarai mūsų tikslinėse rinkose vykdyti reikalinga bent 10–13 mln. Eur metams.

Sudaryti atskirą atvykstamojo sveikatinimo turizmo, kaip eksporto, skatinimo planą, nes sveikatinimo tikslais atvykstančių užsieniečių vidutinė apsistojimo trukmė yra mažiausiai dvigubai ilgesnė, palyginti su vietinių gyventojų. Atvykstamasis sveikatinimo turizmas yra vienas iš pagrindinių regionuose gyvenančių žmonių įdarbinimo ir pajamų šaltinių.

Peržiūrėti Lietuvos teisinę bazę ir ryžtingai kovoti su šešėliniu verslu turizmo sektoriuje: apartamentų nuoma trumpalaikėms apgyvendinimo paslaugoms miestuose ir kurortuose, nelegalia kaimo turizmo sodybų ir kempingų nuoma, fizinių asmenų nelegaliai teikiamomis sveikatingumo paslaugomis.

Kadangi Lietuvos turizmo verslas visuomet akcentavo strateginius ilgalaikius prioritetus, susijusius su šio sektoriaus gaivinimu ir proveržiu, raginame spartinti Sporto rūmų rekonstrukciją ir pritaikymą daugiafunkciam kongresų centrui arba statyti analogišką tarptautinius reikalavimus atitinkantį konferencijų centrą Vilniaus centre. Tai reikšmingai paskatintų konferencinio turizmo augimą, Lietuvos konkurencinį pranašumą regione ir užtikrintų pajamų, patenkančių į valstybės biudžetą, didėjimą.

Veršlas

Lietuvai

2024

LVK kontaktai

LVK Lietuvos
verslo
konfederacija

